

# **SZAKDOLGOZAT**

**Horváth Eszter**

**2025**



**Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem**

**Kaposvári Campus**

**Lótenyésztő, lovassport szervező agrármérnöki  
alapképzési szak**

**A hazai lovasturizmus**

<b>Belső konzulens:</b>	Dr. Bartos Ádám Sándor egyetemi docens
<b>Belső konzulens intézete/tanszéke:</b>	Élettani és Takarmányozástani Intézet/ Takarmányozástani és Takarmányozás-élettani Tanszék
<b>Készítette:</b>	<b>Horváth Eszter</b>

**Kaposvár**

**2025**

# Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	1
<b>1 Bevezetés és célkitűzés.....</b>	<b>2</b>
1.1 A hazai lovasturizmus aktualitása.....	2
<b>2 Irodalmi áttekintés.....</b>	<b>4</b>
2.1 A lovasturizmus fogalma és nemzetközi kontextusa.....	4
2.2 A lovasturizmus formái és típusai.....	5
2.2.1 Aktív lovasturizmus.....	5
2.2.2 Passzív lovasturizmus.....	6
2.2.3 Kombinált és speciális formák.....	7
2.2.4 A lótenyésztés és a lovasturizmus kapcsolata.....	8
2.2.5 A lovaságzatok és lovassportok szerepe a lovasturizmusban.....	9
2.3 A lovasturizmus kialakulása Magyarországon.....	13
2.4 A lovasturizmus fejlődése és intézményesülése Magyarországon.....	14
2.5 A lovasturizmus jelenlegi helyzete Magyarországon.....	16
2.6 A hazai lovasturizmus kihívásai és fejlesztési lehetőségei.....	17
<b>3 Anyag és módszer.....</b>	<b>20</b>
<b>4 Eredmények és értékelésük.....</b>	<b>22</b>
4.1 A válaszadók demográfiai jellemzői.....	22
4.2 A lovasturizmus ismertsége és információforrásai.....	23
4.3 Tapasztalatok és részvételi arányok.....	24
4.4 Motivációk és részvételt akadályozó tényezők.....	25
4.5 A szolgáltatásokkal kapcsolatos elvárások.....	26
4.6 Kvalitatív eredmények: nyílt kérdések elemzése.....	27
<b>5 Következtetések és javaslatok.....</b>	<b>29</b>
<b>6 Összefoglalás.....</b>	<b>32</b>
<b>7 Irodalom jegyzék.....</b>	<b>35</b>
<b>8 Táblázatok és ábrák jegyzéke.....</b>	<b>39</b>
<b>9 Mellékletek.....</b>	<b>40</b>
<b>10 Nyilatkozatok.....</b>	<b>44</b>

# 1 Bevezetés és célkitűzés

Jelen dolgozatomban a hazai lovasturizmus témakörét dolgozom fel, különös tekintettel az aktív lovasturizmusra, mivel magam is ezen a területen szereztem a legtöbb gyakorlati tapasztalatot. Több éven át nyári szezonmunkát végeztem Kabókapusztán, a Kabóka Lovastanyán, ahol animátorként és lovasoktatóként dolgoztam. Saját tapasztalataim révén rendszeres résztvevője vagyok mind az aktív, mind a passzív lovasturisztikai tevékenységeknek, így közvetlen ismeretekkel rendelkezem azokról az élményekről, igényekről és kihívásokról, amelyekkel egy vendégek a lovasturisztikai szolgáltatások során találkozhatnak.

Szakedolgozatom célja, hogy feltérképezze a hazai lovasturizmus (több figyelmet fordítva az az aktív formára) jelenlegi helyzetét, típusait, gazdasági és társadalmi hatásait, valamint fejlesztési lehetőségeit. Ezen belül különös figyelmet fordítok arra, hogy mennyire elterjedt és milyen mértékben tud működni megfelelően ez az ágazat Magyarországon, illetve milyen tényezők befolyásolják fejlődését, és milyen lehetőségek kínálóznak a jelenlegi helyzet javítására.

Kutatásomhoz egy anonim, nemekre, megyékre és korosztályokra bontott kérdőívet alkalmazok, amely segítségével aktuális és személyes válaszokat gyűjtök a lovasturizmus iránti igényekről, a résztvevők tapasztalatairól, valamint az ágazatot érintő akadályokról. A felmérés révén a dolgozat nem csupán elméleti megközelítést, hanem valós, gyakorlati tapasztalatokra épülő következtetéseket és javaslatokat is tartalmaz. Kérdőívemben külön részt kínáltam azok számára, akik bővebben kifejtjenék véleményüket, meglátásukat a lovasturizmussal kapcsolatban.

A témaválasztásomat egyrészt a személyes kötődés, másrészt a szakmai érdeklődés indokolja. Fontosnak tartom, hogy a lovasturizmusban rejlő lehetőségek a jövőben nagyobb figyelmet kapjanak és minél több ember számára elérhető legyen, hiszen sokaknak ez több, mint például egy délutáni program. Számukra ez egy életvitel, munka, hobbi, kikapcsolódás, sport, lelki és testi gyógyulást kínáló tevékenység.

## 1.1 A hazai lovasturizmus aktualitása

Az elmúlt években ismét fellendült a lovasturizmus Magyarországon. Egyre több ember vágyik természetközeli, élménydús kikapcsolódásra, és a lovas programok – legyen szó lovaglásról, túrázásról vagy egyszerűen a lovakkal való találkozásról – pontosan ezt nyújtják. A

vidéki térségek pedig egyre tudatosabban használják ki ezeket a lehetőségeket. (Lovasmánia, 2025).

A szolgáltatások fejlesztése az utóbbi években látványosan felgyorsult. Ennek egyik legjobb példája a Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesület projektje, amely Észak-Magyarországon és az Észak-Alföldön közel 1800 kilométer hosszú, lóhátan bejárható útvonalhálózatot alakított ki, 31 megállóhellyel. A beruházás jól mutatja, hogy a lovasturizmus ma már nemcsak szabadidős szolgáltatás, hanem a térségi turizmusfejlesztés egyik fontos pillére is (MLTE, n. a.).

Magyarország természeti adottságai – a sík területek, dombvidékek, erdők és védett tájak – különösen kedveznek a lovasturizmusnak. A lovas programok szorosan kapcsolódnak a vidéki, természetközeli turizmushoz, amely egyre nagyobb vonzerőt jelent a hazai és külföldi utazók számára (Müller et al., 2019).

A lovasturizmus fejlődését több probléma is hátráltatja, például a szolgáltatások egyenetlen eloszlása, a szezonális és az infrastrukturális hiányok. A szakirodalom szerint a jövőben a képzések fejlesztése, a minőségbiztosítás erősítése és a tematikus programkínálat bővítése lehetnek a legfontosabb fejlesztési irányok (Darabos et al., 2012).

## 2 Irodalmi áttekintés

### 2.1 A lovasturizmus fogalma és nemzetközi kontextusa

A lovasturizmus a turizmusnak olyan formája, amely a lóval, a lovaglással és a lóhoz kapcsolódó élményekkel összefüggő szabadidős és kulturális tevékenységeket foglalja magába. A tevékenységek közé tartozik a terep- és túralovaglás, a fogathajtás, a lovas oktatás, a bemutatók, valamint a lovardák és ménesek turisztikai célú látogatása. (Molnár, 2023)

A szakirodalom két fő típusát különbözteti meg a lovasturizmusnak: az aktív és a passzív formát. Az aktív lovasturizmushoz tartoznak a fizikai részvételt igénylő programok, mint például a tereplovaglás vagy a többnapos túrák. A passzív forma inkább a lovas események, versenyek, fesztiválok és kulturális rendezvények látogatására épül. A két típus szorosan összefonódik más turisztikai területekkel, például a sport-, kulturális- és ökoturizmussal (Molnár, 2023).

Nemzetközi szinten a lovasturizmus egyre fontosabb szerepet játszik a fenntartható, élményalapú turizmusban. A lóval való kapcsolat sokkal többet jelent, mint a lovaglás vagy a túrázás: érzelmi élményt, természetközelséget és kulturális értékeket is közvetít. Számos országban a lovas örökség immateriális kulturális értéként jelenik meg, amely a vidéki térségek identitásának megőrzésében és gazdasági fejlődésében is szerepet kap (Pickel-Chevalier, 2020).

Több európai országban, például Franciaországban, Ausztriában és Németországban a lovasturizmus már fejlett formában működik. Ezekben az országokban országos lovasútvonal-hálózatok – mint például a francia La Route d'Artagnan – teszik lehetővé a többnapos túralovaglást. A sikeres működés alapja a szolgáltatások magas színvonala, a fenntarthatósági elvek betartása és a turisztikai desztinációk összehangolt fejlesztése (Council of Europe, 2021).

Magyarország számára a nemzetközi példák különösen tanulságosak, hiszen az ország gazdag lovas hagyományokkal, kedvező természeti adottságokkal és kiterjedt vidéki térségekkel rendelkezik. Ezek jó alapot adnak a lovasturizmus fejlesztéséhez. A hazai ágazat a vidéki gazdaság egyik lehetséges kitörési pontja lehet, ha képes alkalmazni a nemzetközileg bevált minőségi és szervezeti gyakorlatokat (Béki et al., 2013; Pongrácz és Kósik, 2023).

Összességében a lovasturizmus nem pusztán sport- vagy szabadidős tevékenység, hanem komplex turisztikai jelenség, amelyben a természet, a kultúra, a gazdaság és a közösségfejlesztés szorosan összefonódik. A nemzetközi tapasztalatok alapján a hosszú távú siker azon múlik, hogy a hitelesség, a fenntarthatóság és a szakmai minőség között megteremthető-e az egyensúly.

## 2.2 A lovasturizmus formái és típusai

A lovasturizmusnak két alapvető típusát különböztetik meg: az aktív és a passzív formát. Az aktív részvétel során a turista maga is kapcsolatba kerül a lóval, például lovaglás vagy gondozás formájában. A passzív részvétel ezzel szemben a lovas események, versenyek vagy kulturális rendezvények megfigyelésére épül. A termékfejlesztés során mindkét forma fontos, hiszen más-más élményt és célcsoportot jelent (Némethy és Bartos, 2019).

A kutatások azt is megerősítik, hogy hazánkban is megjelenik a lovasturizmus kettőssége (Béki et al., 2013). Szélesebb értelemben a lovasturizmushoz nemcsak a szabadidős vagy sportcélú lovaglás tartozik, hanem az oktatási, terápiás, kulturális és hagyományőrző formák is. Mivel ezek gyakran átfedik egymást, a lovasturizmus összetett, sokdimenziós turisztikai terméként értelmezhető, amely egyszerre hoz létre gazdasági, társadalmi és kulturális értéket (Soós, 2018).

### 2.2.1 Aktív lovasturizmus

Az aktív lovasturizmus az a forma, ahol a résztvevő közvetlen kapcsolatba lép a lóval és a természettel. Ez a forma nem csupán fizikai aktivitást, hanem érzelmi kötődést, felelősségvállalást és megfelelő, az állatok körében szükséges magatartást is igényli. A lovasnak figyelnie kell a ló mozgására, viselkedésére és a környezet változásaira, ezért az élmény egyszerre testi és lelki szinten is különleges (Obádovics, 2021).

#### Lovastúrák és tereplovaslás

Az aktív lovasturizmus legismertebb és legelterjedtebb formái közé tartoznak a lovastúrák és a tereplovaslás. A programok széles skálán mozognak: tudás és igény szerint választható akár egy rövid, néhány órás sétalovaslás, vagy akár többnapos túra is, amely szállással és vendéglátással is összekapcsolódik. (Soós, 2018). A résztvevők természetes környezetben, például erdőkben, dombvidékeken vagy védett területeken lovagolnak, így az élmény egyszerre sportos, rekreációs és kulturális jellegű. Obádovics (2021) kiemeli, hogy a tereplovaslás során a vendégek a természet ritmusához igazodva tapasztalják meg a táj szépségeit, miközben fizikai aktivitás és érzelmi élmény is párosul a programhoz. A ló hátáról a környezetet lassabb tempóban, nyugodtabb szemszögből lehet megfigyelni, ezáltal lehetőséget teremt a környezeti értékek alaposabb megfigyelésére és a természethez való mélyebb kapcsolódásra. Magyarország földrajzi és természeti adottságai kifejezetten kedveznek ezeknek a tevékenységeknek, kiváló terepet biztosítanak a lovas turizmus számára. Például Hortobágy, a

Bakony, a Bükk és a Balaton-felvidék kiemelkedő helyszínei a lovastúráknak. (Némethy és Bartos, 2019; Soós, 2018).

### Lovas oktatás

A lovas oktatás az aktív lovasturizmus egyik fontos formája. Az oktatás során a lovasok megismerkednek különböző stílusban a lovaglás alapjaival (angol és western stílus), a lóval való helyes bánásmóddal, a nyergelés és kantározás technikájával és biztonsági szabályokkal (Obádovics, 2021). A lovas oktatás turisztikai jelentősége abban rejlik, hogy széles célcsoportot szólít meg: rövid kurzusok, családi programok és többnapos táborok formájában is elérhető, így a tanulás és a kikapcsolódás egyszerre valósulhat meg (Soós, 2018). Magyarországon számos lovarda és turisztikai szolgáltató kínál ilyen programokat, amelyek nemcsak sport-, hanem oktatási és élményalapú vonzerőt is képviselnek. A szakirodalom szerint ezek a kezdeményezések a lovas kultúra megőrzését, a fenntartható turizmust és a vidéki térségek fejlődését is támogatják (Koltai et al., 2020).

### Versenyturizmus

A versenyturizmus a lovassport eseményeihez kapcsolódik. Ez olyan rendezvényeket jelent, ahol versenyzőként és nézőként is egyaránt részt vehetnek az odaérkezők. Ilyene események például díjugrató, fogathajtó vagy lovastusa versenyek, amelyek jelentős turisztikai vonzerőtvel bírnak (Némethy és Bartos, 2019). A versenyek nemcsak sportélményt kínálnak, hanem a térség hírnevét is erősítik, és fellendítik a helyi gazdaságot. A rendezvényekhez kapcsolódó szállás-, vendéglátó- és kulturális szolgáltatások további turisztikai lehetőségeket és munkahelyet teremtenek (Soós, 2018). Obádovics (2021) szerint az ilyen lovassport-események Magyarországon komoly vonzerővel bírnak: képesek megszólítani a hazai és külföldi közönséget, miközben előtérbe helyezik a magyar lovas hagyományokat és a vidéki élet értékeit.

### 2.2.2 Passzív lovasturizmus

A passzív lovasturizmus olyan turisztikai forma, amelyben a látogatóknak aktívan vesznek részt (pl. lovagolnak), hanem nézőként élvezhetik az érdeklődők a lovas programokat. Ide tartoznak például a ménéslátogatások, lovasbemutatók, fogathajtó versenyek, ahol főképp a ló és a lovas kultúra áll a középpontban, nem pedig a lovaglás (Obádovics, 2021). Magyarországon a lovas hagyományok mélyen beépültek a nemzeti kultúrába, és a turizmus számára is fontos értéket jelentenek. Korábban a lovasturizmus főként a sport- és lovaglási

tevékenységekre épült, de az utóbbi években egyre nagyobb szerepet kaptak a nézőként átélhető programok. Ezeknek köszönhetően a lovasturizmus ma már szélesebb közönséget is meg tud szolgálni: családokat, gyerekeket és külföldi turistákat is (Soós, 2018). A „lovás nemzet” kifejezés Magyarország esetében nem véletlen. A ménesgazdaságok (például Mezőhegyes, Szilvásvár, Bábolna), a pusztai hagyományőrző bemutatók és a lovas fesztiválok mind azt mutatják, hogy a ló nemcsak sporteszköz, hanem a magyar kultúra és turizmus fontos része is (Soós, 2018; Némethy és Bartos, 2019).

#### A passzív lovasturizmus legjellemzőbb formái Magyarországon:

**A ménes- és állatbemutatók** során a látogatók állami méneseket, lovas- és fogathajtó bemutatókat tekinthetnek meg, ahol a lótenyésztés, a hagyományok és a ló–lovas kapcsolat kerül bemutatásra. Ezek a programok nem igényelnek lovas tudást, ezért nagyobb közönséget is elérnek. (Obádovics, 2021; Müller et al., 2019).

**A lovasfesztiválok és hagyományőrző rendezvények**, mint a huszárkultúrát, pusztai hagyományokat vagy lovasbemutatókat felvonultató események kulturális és közösségi értéket is hordoznak. Nemcsak szórakozást nyújtanak, hanem a nemzeti identitás és a helyi hagyományok megőrzését is szolgálják (Soós, 2018; Obádovics, 2021).

**A lovas sportesemények**, mint például a fogathajtó versenyek vagy díjugrató bajnokságok, szintén a passzív lovasturizmus körébe tartozhatnak, ha a látogatók nézőként vesznek részt rajtuk. (Soós, 2018; Némethy & Bartos, 2019).

### 2.2.3 Kombinált és speciális formák

A lovasturizmus fejlődése Magyarországon nem pusztán az aktív vagy passzív formák kibővülését jelenti. A kombinált és speciális formák lehetővé teszik, hogy a lovasturizmus ne csak egyféle tevékenység legyen (például lovaglás), hanem szélesebb szolgáltatás- és élménycsomaggá váljon, amelyben a kikapcsolódás, a sport, a kultúra, a természet és gyakran az egészség- vagy oktatási cél is együtt jelenik meg.

#### Kombinált lovasturisztikai formák

Olyan összetett, több élményt is nyújtó programokat kínál, amelyek a lovaglást, a gasztronómiát, a kultúrát és a szálláslehetőségeket kapcsolják össze. Ezek a kombinált formák lehetővé teszik, hogy a vendégek hosszabb időt tölthessenek el egy térségben, több szolgáltatást vehessenek igénybe, ezzel komplexebb élményt kapjanak. Az ilyen programoknál keveredik az aktív lovas tevékenység a passzív elemekkel. Az ilyen komplex szolgáltatási csomagok

kialakítása növeli a vendégélményt és a turisztikai versenyképességet (Müller et al., 2019). Példaként említhetők az országos lovasútúra-útvonal-hálózatok, amelyek mentén pihenőhelyek, lovardák és vendéglátóhelyek kapcsolódnak össze. A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság tájékoztatása szerint a lovasútúrázás csak kijelölt útvonalakon és képesített túravezetőkkel szervezhető, ami hozzájárul a természetvédelmi értékek megőrzéséhez és a szervezett turizmus fejlesztéséhez (hnp.hu). Az EUROHORSE – Lovas Barangoló program több mint 1800 km hosszúságú, jelölt lovas túraútvonal-hálózatot mutat be Észak-Magyarország és az Észak-Alföld térségeiben. Célja, hogy egy olyan sokoldalú túraélményt biztosítson, amelyben a lovaglás mellett helyi vendéglátóhelyek, pihenőpontok és szálláslehetőségek is szerepelnek (Eurohorse, 2021).

### Speciális formák – terápiás és célcsoport-orientált lovasurizmus

A lovasurizmus egyik különleges, ugyanakkor jelentősebb területe a lovasterápia, amelybe a hippoterápia, a gyógypedagógiai lovaglás és más állatasszisztált fejlesztő programok tartoznak. Ezek a tevékenységek a ló és az ember közötti kapcsolatot, valamint a természet közelségét használják fel rehabilitációs, fejlesztő és egészségmegőrző célokra.

A Magyar Lovasterápia Szövetség Alapítvány (MLTSZ) kiemelt célja, hogy országos szinten biztosítson egységes szakmai és etikai keretet a lovasterápiás tevékenységek számára, és elősegítse a módszer tudományos, oktatási és turisztikai beágyazását (Magyar Lovasterápia Szövetség Alapítvány, n.a.). Kutatások igazolják, hogy a lovasterápia hatékonyan fejleszti a mozgáskoordinációt, egyensúlyérzéklet, koncentrációt és szociális készségeket, valamint hozzájárul a résztvevők pszichés jólétéhez és önbizalmának növeléséhez (Koltai et al). Például Pelyva és munkatársai (2018) által publikált tanulmány szerint az állatasszisztált foglalkozások pozitív hatással vannak az érzelmi állapotra és a szociális viselkedésre, különösen gyermekek és sérült személyek esetében.

## 2.2.4 A lótenyésztés és a lovasurizmus kapcsolata

A lótenyésztés és a lovasurizmus szorosan összefonódó területei a vidéki gazdaságnak és a magyar kulturális örökségnek. Bár a lótenyésztés elsősorban az állattenyésztés és a mezőgazdaság részét képezi, a turizmusban is kiemelt szerepe van. A lovasurizmus alapfeltétele a jól tenyésztett, megbízható és megfelelően kiképzett lóállomány, amely nélkül nem valósíthatók meg biztonságos és élményközpontú programok (Obádovics, 2021). Tehát a két ágazat kölcsönösen erősíti egymást: a tenyésztés biztosítja a minőségi állományt, míg a turizmus gazdasági lehetőséget és bemutatkozási felületet kínál a lóágazat számára.

A lótenyésztés fő célja a különböző lófajták megőrzése, állományok folyamatos frissítése vagy javítása, valamint megfelelő sportlovak tenyésztése. A magyar fajták – például a nóniusz, a furioso–north star, a gidrán és a lipicai – különösen értékesek a turizmus számára. Ezek a lovak nyugodt természetűek, kitartók és könnyen kezelhetők, így alkalmasak túralovaglásra, lovasoktatásra és bemutatókra is (Meszlényi, Gulyás és Gombkötő 2022). Mihók (2016) szerint a lóágazat jelentős változáson ment keresztül: a ló már nem csupán munkavégzésre szolgál (bár ez ma már ritkább), hanem a szabadidő és a rekreáció egyik fontos eszköze.

A lótenyésztés közvetlenül is kapcsolódik a turizmushoz, amikor a ménesgazdaságok és tenyésztő telepek a látogatók számára megnyitják kapuikat. A hagyományos magyar ménesek – mint Mezőhegyes, Szilvásvárad, Bábolna és Hortobágy – nemcsak tenyésztési központok, hanem turisztikai látványosságok is. Méneslátogatásokat, lovasbemutatókat és fajtabemutatókat tartanak, lehetőséget adva a vendégeknek, hogy testközelből ismerjék meg a lótenyésztés folyamatát, a magyar fajták értékeit és a lovas hagyományokat.

A lovasturizmus alapját tehát a tenyésztett, jól kiképzett lovak adják. Minőségi állomány nélkül nem lehetne biztonságos és élvezetes programokat szervezni. Ugyanakkor a lovasturizmus a lótenyésztésnek is új lehetőségeket kínál: bevételt, ismertséget és hosszú távú fenntarthatóságot (Darabos, Pongrácz és Tasnádi 2012).

A lótenyésztés kulturális szempontból is fontos. A magyar lovaskultúra a nemzeti identitás része, amely a turizmusban is értéknek jelenik meg (Mihók 2016). A ménesgazdaságok és lovas rendezvények nemcsak a múlt hagyományait őrzik, hanem új, élményszerű formában mutatják be azokat. A huszárbemutatók, a fogathajtás vagy a történelmi lovas események közelebb hozzák a látogatók számára a magyar lovas hagyományokat (Oeconomus 2024).

### 2.2.5 A lovaságazatok és lovassportok szerepe a lovasturizmusban

A lovasturizmus fejlődése szorosan kapcsolódik a lovaságazatokhoz és a lovassportokhoz. Ezek adják az alapot a szakmai tudáshoz és az élményközpontú turisztikai programokhoz is (Obádovics 2021). A lovassportok nem csupán versenyeket jelentenek, hanem látványos rendezvényekként sok látogatót vonzanak, ezáltal hozzájárulnak a vidékfejlesztéshez, a magyar hagyományok megőrzéséhez és a gazdaság erősítéséhez (Müller et al. 2019).

A lovaságazat több területet foglal magába: ide tartozik a lótenyésztés, a lovassport, valamint a különféle lovas turisztikai szolgáltatások (Incze és Hevessy 2007). Ezek egymásra

épülnek, mert a sport és a tenyésztés szakmai háttérrel és minőségi alapot biztosít, míg a turizmus lehetőséget ad a szélesebb közönségnek, hogy megismerje és megtapasztalja a lovaglás élményét.

Főként a kiemelt lovas rendezvények jelentős turisztikai vonzerőt képviselnek. Ilyenek például a Nemzeti Vágta, a Hortobágyi Lovasnapok vagy a Szilvásvárad Lipicai Fesztivál, amelyek több ezer látogatót vonzanak évente. Ezek az események nemcsak a sport népszerűsítését szolgálják, hanem fellendítik a helyi gazdaságot is, növelve a szálláshelyek és vendéglátóhelyek forgalmát (Obádovics, 2021; Müller et al., 2019).

A kormányzati fejlesztések is felismerték a lovassport és a turizmus kapcsolatának jelentőségét. A Lovas Turizmus Termékfejlesztési Stratégia (2009) hangsúlyozza, hogy a lovas események és sportágak hozzájárulnak a vidéki térségek fenntartható fejlődéséhez és a magyar lovaskultúra megőrzéséhez.

### Díjugratás

A díjugratás a legismertebb és legnépszerűbb lovassportok közé tartozik. Itt a ló és lovas feladata, hogy meghatározott sorrendben, bizonyos idő alatt hibátlanul teljesítsék a pályát. A sportág a 19. században alakult ki a katonai lovaglási gyakorlatokból, majd a 20. században önálló versenysporttá vált (nemzetilovarda.hu). A díjugratás a lovas és a ló közötti összhang, fegyelem és technikai tudás egyik legjobb szemléltetési formája, ezért nemcsak sportértéke, hanem látványossága is kiemelkedő.

Turisztikai szempontból nagy vonzerőt jelent. A versenyek, bajnokságok és show-jellegű események – mint például a Nemzeti Lovarda rendezvényei vagy a CSIO\*\*\*\*W Budapest nemzetközi versenye – évente több ezer nézőt vonzanak (Könyves & Suta 2009). A sportág fejlett infrastruktúrát igényel: minőségi lovardákat, karámokat, akadálypályákat és istállókat, amik egyben a turisztikai szolgáltatások alapját is képezhetik. Sok lovas központ ma már nemcsak versenyeket szervez, hanem lovasturisztikai programokat, edzőtáborokat és bemutatókat is kínál a látogatók számára.

A díjugratás gazdasági szempontból is fontos a lovaságzatban. Mihók (2016) kutatásában állítja, hogy a díjugratás és a fogathajtás Magyarországon a lóágazat legnagyobb gazdasági hatású területei közé tartoznak. Ezek a sportágak nemcsak a versenyzőknek és tenyésztőknek nyújtanak lehetőséget, hanem munkahelyeket teremtenek a rendezvényszervezésben, a turisztikai szolgáltatásokban és az idegenforgalomban is. A díjugrató eseményekhez gyakran kapcsolódnak szálláshelyek, vendéglátó szolgáltatások és különféle kiegészítő programok, így a sportág a lovasturizmus egyik mozgatórugója. A hazai és nemzetközi versenyek, fesztiválok és bemutatók nemcsak sportesemények lehetnek, hanem

általában turisztikai élmények is, amelyek jelentősen növelik a lovassport vonzerejét (Mihók, 2016; Könyves & Suta, 2009).

### Díjlovlás

Ez a forma a lovlás legművészibb ága, itt a ló és a lovas közötti teljes harmónia megteremtése a cél. Gyökerei az udvari lovasiskolákhoz kapcsolódnak, elsősorban a spanyol és osztrák hagyományokhoz. A híres bécsi Spanyol Lovasiskola ma is őrzi ezt a hagyományt: a klasszikus díjlovlás mozdulataival és eleganciájával mutatja be a történelmi lovaskultúrát (Spanyol Lovasiskola n. a.). A sportág a - versenyzés mellett - egyre gyakrabban jelenik meg turisztikai események részeként is – például lovasfesztiválok vagy nemzetközi versenyeken (Eurodressage 2025).

Magyarországon is rendeznek nemzetközi díjlovló versenyeket, mint például a CDI-W Fótton, amely évről évre sok látogatót vonz (Eurodressage 2025). A Szilvásvárad Állami Ménesgazdaság díjlovló programjai pedig jól mutatják, hogyan kapcsolódik össze a sport, a hagyomány és a turizmus: a ménesben nemcsak versenyeket, hanem bemutatókat és kulturális rendezvényeket is szerveznek (Állami Ménesgazdaság Szilvásvárad 2020). Így a díjlovlás egyszerre őrzi a magyar lovaskultúra örökségét és közvetve szolgálja a modern turizmust is egyben.

### Fogathajtás

A fogathajtás különleges helyet foglal el a magyar lovas hagyományok között. A versenyek során a hajtó feladata, hogy a lovakat és a kocsit gyorsan, pontosan és hibátlanul vezesse végig a kijelölt pályán (FEI n. a.). A fogathajtás három versenyszámból áll: díjhajtásból, maratonból és akadályhajtásból. Ezek a versenyszámok a technikai tudást és a lóval való összhangot egyaránt próbára teszik.

A sportág jelentős nemzetközi sikereket is hozott: hajtóink több világbajnoki címet is nyertek, legutóbb például a 2024-es szilvásvárad világbajnokságon arattak sikert (Hungary Today 2024). A nagy fogathajtó versenyek – például Szilvásváradon és Mezőhegyesen – több ezer látogatót vonzanak és gyakran kísérik őket gasztronómiai, néphagyományi- és családi programok is (Lovasok.hu 2024).

A fogathajtás szorosan kapcsolódik a lótenyésztéshez is. A Szilvásvárad Állami Ménesgazdaság jól mutatja, hogyan egyesül a sport, a tenyésztés és a turizmus: egyszerre rendeznek versenyeket, bemutatókat és turisztikai programokat (Állami Ménesgazdaság Szilvásvárad 2020).

### Lovastusa (Military)

A lovastusa, más néven military vagy eventing, az egyik legösszetettebb és legnagyobb kihívást jelentő lovassport. Három különböző szakág – a díjlovaglás, a terepverseny és a díjugratás – kombinációjából áll, így a ló és a lovas sokoldalú felkészültségét teszi próbára több napon keresztül (2-3). A sportág a katonai lovaglási kiképzésekből alakult ki: eredetileg a katonatisztek és lovaik képességeit mérte, ma azonban modern olimpiai szakágként a fegyelem, a kitartás és a bátorság sportja (FEI 2018).

Magyarországon is egyre népszerűbbek a lovastusa versenyek. A Kaposvári Lovasakadémia és a Bábolnai Nemzeti Ménesbirtok rendszeresen ad otthont nemzetközi lovastusa bajnokságoknak, ahol több ország versenyzői is részt vesznek (Eventing.hu n. a; Eventing.hu n. a). A legtöbb versenyhez kísérő rendezvényként a lovastusa esetén szintén tartoznak turisztikai programok is.

### Lovasíjászat és hagyományőrző lovas sportok

A magyar lovasíjászat a honfoglalás kori harci hagyományok modern sportformája, amit Kassai Lajos tett nemzetközileg ismertté és rendszerezett formában elismert sportággá (Lovasok.hu n. a.).

A hagyományőrző lovas rendezvények – mint a Kurultáj – Magyar Törzsi Gyűlés vagy a Nemzeti Vágta – a kulturális turizmus kiemelt eseményei közé tartoznak, melyek a nemzeti identitás és a közösségi összetartozás szimbólumai (Lovasok.hu, n.a.). A lovasíjászat és a hagyományőrző sportok hozzájárulnak a vidéki turizmus erősítéséhez, a kulturális örökség megőrzéséhez és a magyar lovaskultúra nemzetközi elismertségéhez.

### Western- és szabadidős lovaglás

A westernlovaglás az amerikai farm- és marhatartó kultúrából ered. A nomád lovasok, valamint a spanyol telepesek és vaquerók hagyományai alakították ki azokat a lovaglási formákat, amelyek a marhatenyésztéshez, a mindennapi munkához és a hosszú terepmunkához igazodtak. Később ezekből fejlődtek ki a mai westernversenyek különböző szakágai, mint például a reining, a trail vagy a barrel racing (Magyar Lovassport Szövetség, n. a.).

A western szakágak legtöbb esetben a lóval való bizalmon, természetes kommunikáción és mozdulati harmónián alapulnak; ennek egyik legjobb példája a Western Horsemanship, ahol a lovas összhangja és eleganciája döntő szerepet játszik (Lovasok.hu, n.a.).

A lovasterápia a versenysporthoz hasonlóan nem tartozik szervesen a lovasturizmus szolgáltatásaihoz. A ló szeretetén, a lóhoz való kötődésen keresztül azonban az egyes terápiák résztvevői és családtagjaik egyaránt akár életre szóló kapcsolatba kerülhetnek a lovakkal, lovaglással.

Magyarországon a gyógylovaglás ágai a hippoterápia, gyógypedagógiai lovaglás és lovastorna, lovas pszichoterápia.

Lovasterápia során a ló háromdimenziós mozgását, testhőjét és a ló–ember kapcsolat pszichés hatásait használja a fizikai, kognitív és szociális készségek fejlesztésére; (Koltai, Devosa, & Tiszai, 2020).

A hippoterápia az orvosi rehabilitáció része: a lépésben járó ló mozgásimpulzusai segítik a törzsstabilitást, az egyensúlyt és a járásmintát; indikációi, kontraindikációi és célkitűzései részletesen ismertek a hazai szakmai gyakorlatban (Koraszülöttekért Országos Egyesület, n. a.).

A gyógypedagógiai lovaglás és a lovastorna a figyelem, a mozgáskoordináció és a szenzomotoros integráció fejlesztését célozza, míg a lovas pszichoterápia a mentális egészség és a szociális készségek erősítését segíti (Unicornis Egészségforrás Alapítvány, n.a.; Koltai et al., 2020).

Rekreációs és turisztikai nézőpontból a lovaglás a testi-lelki feltöltődést, természetközeli élményt és egészségmegőrzést támogatja, ezért jól illeszkedik a wellness- és egészségtudatos utazások trendjeihez (Bóka & Dinya, 2019)

### 2.3 A lovasturizmus kialakulása Magyarországon

A magyar lovaskultúra gyökerei egészen a honfoglalás koráig nyúlnak vissza. A ló akkoriban nemcsak közlekedési eszköz és harci társ volt, hanem a társadalmi rang és a nemzeti identitás egyik legfontosabb jelképe is. A huszárhagyományok, a ménésgazdálkodás és a katonai lovaskultúra mind hozzájárultak ahhoz, hogy Magyarországot ma is „lovas nemzetként” tartják számon. A híres ménesek – például Mezőhegyes, Bábolna és Szilvásvárad – már a 18–19. században is jelentős szerepet játszottak a magyar lótenyésztés és lovaskultúra fejlődésében (Bacher-Tuli, 2022; Nemzeti Ménésbirtok és Tangazdaság Zrt., n.a.).

A 20. század közepén, a szocialista időszakban a lovas tevékenységek főként állami irányítás alatt működtek. A ménésgazdaságok és sportegyesületek ekkor inkább a tenyésztésre és a sportokra koncentráltak, nem pedig a turizmusra. Bár a lovasturizmus ebben az időben még

nem volt jellemző, az állami lovardák és iskolák megteremtették azt a szakmai alapot és infrastruktúrát, amelyre később a turisztikai fejlődés épülhetett (Németh, 2004; Obádovics, 2021).

A rendszerváltás után a korábbi állami lovas létesítmények nagy része magántulajdonba került, és megjelentek az első olyan vállalkozások, amelyek már turisztikai céllal kínáltak lovas programokat. Az 1990-es évek elején létrejött a Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesület (MLTE), amely a hazai lovasturizmus szakmai képviselőjét és minősítési rendszerét dolgozta ki (Obádovics, 2021). Ezzel párhuzamosan a falusi turizmus is fejlődésnek indult, és sok vidéki vendéglátóhelyen jelentek meg lovaglási lehetőségek. A lovaglás így a vidéki életmóddal együtt vált egyre népszerűbbé a belföldi és a külföldi látogatók körében is (Németh, 2004).

A lovasturizmus szervezett formában Magyarországon az 1960–1970-es években jelent meg, elsősorban Hortobágy térségében, majd a 1980–1990-es évekre országos túralovagló hálózattá fejlődött. Ez a kezdeményezés már a természetjárás és a lovaglás ötvözését kínálta, és mintaként szolgált a későbbi programokhoz. A hetvenes–nyolcvanas években a lovastúrák és a természetjáró lovas rendezvények egyre elterjedtebbé váltak, és ezek alapozták meg a modern lovasturizmus hazai fejlődését (Obádovics, 2021).

A 2000-es évekre a lovasturizmus a vidékfejlesztés egyik fontos ágazatává vált. Sok térségben – például az Alföldön, Észak-Magyarországon és a Dunántúlon – új lovastúra-útvonalak, pihenőhelyek és tematikus programok jöttek létre. A legtöbb lovasturisztikai szolgáltatást családi vállalkozások működtetik, amelyek gyakran falusi szálláshelyekkel, gasztronómiai programokkal és hagyományőrző rendezvényekkel egészítik ki kínálatukat. Ma Magyarországon több száz lovarda működik, amelyek közül sok kifejezetten a turizmusra és a szabadidős lovaglásra specializálódott (Obádovics, 2021; Németh, 2004).

## 2.4 A lovasturizmus fejlődése és intézményesülése Magyarországon

A hazai lovasturizmus fejlődése szorosan összefügg a szervezett intézményrendszer kialakulásával és a piacgazdaság megjelenésével. A rendszerváltás után a korábbi állami tulajdonú lovardák és ménesgazdaságok magánkézbe kerültek, és megjelentek az első vállalkozások, amelyek már kifejezetten turisztikai célú lovas programokat kínáltak. A lovaglás fokozatosan rekreációs és turisztikai tevékenységgé vált, ennek köszönhetően a lovasturizmus önálló, szervezett ágazattá fejlődött (Németh, 2004; Obádovics, 2021).

A magyar lovasturizmus intézményes fejlődésében fontos mérföldkő volt a Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesület (MLTE) 1998-as megalakulása. A szervezet célja a lovasturizmus szakmai koordinálása, a minőségbiztosítás és a szolgáltatások fejlesztése, valamint a lovas vállalkozások és oktatók képzése. Tagjai között lovardák, turisztikai szolgáltatók, lovasiskolák és önkormányzatok is megtalálhatók, így az MLTE az egész ágazatot átfogó szakmai együttműködést biztosít (MLTE, n.a.).

Az MLTE egyik legfontosabb eredménye a „Patkós” minősítési rendszer bevezetése, amely a lovasturisztikai szolgáltatások egységes szakmai értékelését és minőségbiztosítását segíti. A minősítés önkéntes, de komoly szakmai és piaci előnyt jelent a lovardák számára, mivel a magasabb kategóriájú besorolás növelheti a forgalmat és segíthet a pályázati lehetőségek elérésében. A folyamat része az önértékelés, majd az MLTE szakértőinek helyszíni ellenőrzése, amely alapján pontozási rendszerben történik kategorizálás. (MLTE, n. a.).

Az infrastruktúra fejlesztése szintén kulcsszerepet játszott a lovasturizmus intézményesülésében. Az 1990-es évektől kezdve a vidékfejlesztési és turizmusfejlesztési programok jelentős forrásokat biztosítottak lovardák, lovastanyák, oktatótermek és turisztikai létesítmények fejlesztésére. A Lovas turizmus termékfejlesztési stratégia (2007-2013) célul tűzte ki a lovas infrastruktúra bővítését, a szolgáltatások minőségének javítását és a marketing erősítését. A dokumentum szerint a fejlesztések közé tartozott a lovasútvonalak és pihenőhelyek kialakítása, valamint az országos lovasturisztikai hálózat bővítése. Ennek köszönhetően napjainkra több mint 1800 km hosszú kiépített lovasútvonal jött létre, amelyek összekötik a nemzeti parkokat, történelmi tájakat és falusi vendégfogadást. (Miniszterelnöki Hivatal, 2009; Obádovics, 2021).

A 2000-es években a lovasturizmus a Nemzeti Vidékfejlesztési Program célkitűzései közé is bekerült, amely hozzájárul a vidéki gazdaság sokszínűségéhez és a fenntartható turizmus fejlődéséhez. Az Európai Unióhoz való csatlakozás után az agrár- és vidékfejlesztési támogatások további lendületet adtak a lovas infrastruktúra fejlesztésének. A Nemzeti Lovas Program, amelyet 2012-ben fogadtak el, a lovakkal kapcsolatos sport-, oktatási és turisztikai tevékenységek összehangolását, valamint a hagyományörzés erősítését tűzte ki célul (Magyar Lovassport Szövetség, 2012).

A lovasturizmus intézményesüléséhez a felsőoktatási és szakmai képzések is nagyban hozzájárulnak. Egyetemi szinten a lovasturizmushoz kapcsolódó képzések közül kiemelhető a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) Lótenyésztő, lovassport szervező agrármérnöki alapszaka, valamint a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem (TF) Lovaskultúra oktató szakirányú továbbképzése. A MATE képzése a lótenyésztés és a lovassport-szervezés alapjait foglalja magába, illetve lovasedzői végzettséget is adhat, a TF

programja pedig a lovassportok és a lovaságazat egészét ismertetik meg. Mindkét képzés hozzájárul a lovasturizmus szakmai háttérének erősítéséhez és a jól képzett szakember-utánpótlásához. (uni-mate.hu 2025; lovasszovetseg.hu 2025)

## 2.5 A lovasturizmus jelenlegi helyzete Magyarországon

A lovasturizmus ma Magyarországon az aktív turizmus egyik fontos és egyre népszerűbb területe. A lovaglás nemcsak sportként, hanem kikapcsolódási és turisztikai lehetőségként is egyre több embert vonz. A magyar lovaskultúra hagyományai, a változatos természeti környezet és a vidéki életforma mind hozzájárulnak ahhoz, hogy az ország vonzó célpont legyen a lovas élményeket keresők számára (Obádovics, 2021).

A lovasturizmus kínálata ma már sokrétű: a terep- és túralovaglástól kezdve a lovas oktatáson, fogathajtáson, terápiás programokon és hagyományörző bemutatókon át egészen a családi lovas rendezvényekig terjed. A szolgáltatók többsége vidéki kisvállalkozás, akik gyakran a lovaglást szállásadással, helyi gasztronómiával vagy kézműves programokkal egészítik ki, ilyenek lehetnek például a lovastáborok. Így a lovasturizmus nemcsak rekreációs, hanem gazdaságélénkítő szerepet is betölt a vidéki térségekben (Béki et al., 2013).

Jelenleg Magyarországon több száz lovarda és lovastanya működik és közül sokuk foglalkozik lovastúrák és tereplovaglások szervezésével. A legtöbb ilyen létesítmény az Alföldön, Észak-Magyarországon és a Dunántúl dombos vidékein található, ahol a természeti környezet különösen kedvező a lovas programokhoz (Obádovics, 2021). Tapasztalatok szerint a magyar vendégek főként az egynapos lovaglásokot és oktatási programokat keresik, míg a külföldiek inkább a többnapos túrákat és hagyományörző eseményeket részesítik előnyben (Béki et al., 2013).

A Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesület (MLTE) fontos szerepet játszik a lovas szolgáltatások koordinálásában és a minőségbiztosításban. Az Egyesület „Patkós” minősítési rendszere a lovardákat és lovasturisztikai szolgáltatókat több szempont alapján értékeli. Ilyen szempontok a környezeti feltételek, a lótartás és a szolgáltatások minősége, a személyzet felkészültsége és a kiegészítő programok lehetősége. A rendszer célja, hogy egységes, megbízható és szakmai színvonalat garantáljon (MLTE, n. a.).

Az infrastruktúra az utóbbi években sokat fejlődött. Az Eurohorse – Lovas Barangoló hálózat ma már több mint 1800 km kijelölt lovas útvonalat és több tucat megállóponatot foglal magába Észak-Magyarországon és az Észak-Alföldön. Ezek az útvonalak GPS-szel követhetők, és pihenőhellyel, lovasbarát szálláshelyekkel, valamint szolgáltató pontokkal egészülnek ki.

Ehhez kapcsolódva Közép-Magyarországon is létrejött egy kb. 509 km hosszú lovas útvonalrendszer „budapesti lovas körgyűrű” néven, amely az országos hálózathoz kapcsolódik. Egyes források szerint ez a hálózat az utóbbi években elérte a 2300 km-t is, a folyamatos bővülésének köszönhetően (Riderline, 2023; Turizmus.com, 2023; Eurohorse n. a.). A fejlesztések célja egy olyan, biztonságos lovas útvonalhálózat kialakítása, amely jól jelölt útvonalakat, egységesen kialakított pihenőhelyeket és könnyen elérhető információs pontokat biztosít a lovasok számára. A Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia 2030 szintén kiemeli a lovasturizmus szerepét a természetközeli és fenntartható turizmus fejlesztésében (Magyar Turisztikai Ügynökség, 2024).

A lovasturizmus kulturális és közösségi jelentősége sem elhanyagolható. Az olyan rendezvények, mint a Nemzeti Vágta vagy a Hortobágyi Lovasnapok, nemcsak a sport- és hagyományörzés eszközei, hanem jelentős turisztikai események is, amelyek több ezer látogatót vonzanak évről évre. Ezek a programok segítenek abban, hogy a magyar lovas hagyományok a mai turizmusban is élő és vonzó értéként maradjanak jelen.

Mindemellett az ágazat még több kihívással is szembesül. A szolgáltatások minősége nem mindenhol egységes, számos térségben hiányos az infrastruktúra és komoly gondot jelent a szakemberek hiánya is. Bár a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE) és a Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem (TF) kínálnak lovasturisztikai és lovaskultúra-irányú képzéseket, a gyakorlati tapasztalattal rendelkező szakemberek száma még mindig kevés (Obádovics, 2021).

## 2.6 A hazai lovasturizmus kihívásai és fejlesztési lehetőségei

Bár Magyarország természeti adottságai, tájképi sokszínűsége és gazdag lovashagyományai kedvező alapot biztosítanak a lovasturizmus fejlődéséhez, az ágazat több olyan kihívással szembesül, amelyek hosszú távon korlátozhatják a növekedést. A lovasturizmus fejlődése nemcsak gazdasági, hanem társadalmi és kulturális kérdés is, ugyanis a lovas programok a vidéki térségek életminőségét, a helyi közösségek megtartó erejét és a természethez fűződő kapcsolatot is befolyásolják (Obádovics, 2021).

### Szakemberhiány és utánpótlás

A legnagyobb kihívások egyike a jól képzett szakemberek hiánya. A lovasturizmus színvonalas működéséhez nemcsak tapasztalt oktatókra és túravezetőkre van szükség, hanem turisztikai menedzserekre, marketinges szakemberekre és idegen nyelvet beszélő

munkatársakra is (Béki et al., 2013). A fiatal generáció számára azonban ez a pálya anyagilag kevésbé vonzó, mivel a jövedelmezőség alacsony és a szakma társadalmi megbecsültsége sem elég erős. A lovasturizmushoz kapcsolódó felsőoktatási és szakképzési programok fontos szerepet játszanak a szakmai utánpótlás biztosításában, de ezek további fejlesztése és gyakorlati megerősítése elengedhetetlen (Magyar Turizmus Zrt. & MLTE, 2009).

### Marketing és láthatóság hiánya

A hazai lovasturizmus egyik gyenge pontja az láthatóság és az egységes marketing hiánya. Sok lovarda és szolgáltató csak helyi szinten ismert, online elérhetősége, láthatósága minimális. Kevés szolgáltató használ többnyelvű weboldalakat, online foglalási lehetőségeket vagy közösségi médiás hirdetéseket (Donka, 2017). A digitális fejlesztések és a turisztikai hálózatokhoz való csatlakozás segíthetné a fiatal, természetkedvelő és aktív életmódot folytató célcsoportok elérését, ami kutatások szerint a lovasturizmus egyik legfontosabb vendégkörét jelenti (Németh, 2004).

### Infrastrukturális különbségek

A lovasturizmus fejlettsége jelentősen eltér területenként. A Balaton-felvidéken, a Hortobágyon és az Északi-középhegységben működő nagyobb lovas központok jól felszereltek és szervezeten működnek, ezzel szemben a kisebb vidéki lovardák gyakran forráshiánnyal és elavult infrastruktúrával küzdenek (Obádovics, 2021). A Lovas Turizmus Termékfejlesztési Stratégia (2007–2013) már korábban is felhívta a figyelmet az egységes, hálózatba kapcsolt infrastruktúra szükségességére, valamint a fenntartható karbantartás fontosságára. A fejlesztésekben a helyi önkormányzatok, nemzeti parkok és a Magyar Lovas Turisztikai Szövetség együttműködése kulcsfontosságú (Magyar Turizmus Zrt. & MLTE, 2009).

### Szezonális és biztonság

A lovasturizmus erősen szezonális: a legtöbb program tavasz és ősz között zajlik, míg a téli időszakban a kereslet visszaesik és a szabadtéri szolgáltatások csak korlátozottan elérhetők. A fedett lovardák, beltéri programok és oktatási események segíthetnék az egész éves működést. A biztonság szintén kulcsfontosságú tényező: a lovas programok megfelelő szakmai felügyeletet, a résztvevők lovastudásának előzetes felmérését, valamint szigorú baleset-megelőzési szabályok betartását igénylik (Béki et al., 2013).

### Fenntarthatóság és állatjóllét

A fenntarthatóság és az állatok jólétének kérdése az utóbbi években egyre nagyobb figyelmet kap. A turisták fontosnak tartják, hogy a lovakkal megfelelő módon bánjanak és a lovas programok környezetbarát módon működjenek. A lovasturizmus szorosan kapcsolódik az ökoturizmus elveihez is: a lovastúrák lehetőséget nyújtanak arra, hogy a látogatók természetvédelmi területeket és nemzeti parkokat alacsony környezeti terheléssel fedezzenek fel. Mindez nemcsak a természetvédelemhez járul hozzá, hanem a helyi gazdaságot is támogatja, hiszen a programok gyakran helyi szolgáltatókra és vidéki vállalkozásokra épülnek (Obádovics, 2021; Béki et al., 2013; Magyar Turisztikai Ügynökség, 2019).

#### Fejlesztési lehetőségek és nemzetközi együttműködések

A hazai lovasturizmus jövője szempontjából fontos a nemzetközi kapcsolatok erősítése és a jó gyakorlatok átvétele. A Kárpát-medencei lovas útvonalak összekapcsolása, a közös rendezvények és a tapasztalatcsere hozzájárulhat a régió turisztikai pozíciójának erősítéséhez. A Patkós minősítési rendszer továbbfejlesztése, a marketing és kommunikációs tevékenység bővítése, valamint a digitális eszközök (pl. online útvonaltervezők, foglalási rendszerek) alkalmazása hozzájárulhat ahhoz, hogy a magyar lovasturizmus vonzóbbá és egységesebbé váljon (Magyar Turizmus Zrt. & MLTE, 2009). A nemzetközi példák – például Ausztria, Franciaország és Németország – azt mutatják, hogy a lovasturizmus sikerének kulcsa a magas színvonalú szolgáltatás, a képzett szakemberek, valamint a jól szervezett, karbantartott útvonalhálózat (Béki et al., 2013).

### 3 Anyag és módszer

Kutatásom célja a hazai lovasturizmus jelenlegi helyzetének, ismertségének és fejlesztési lehetőségeinek feltérképezése volt, különös figyelmet fordítva az aktív formákra. Vizsgálatom során azokra a kérdésekre kerestem a választ, hogy a magyar lakosság mennyire ismeri és milyen mértékben veszi igénybe a lovasturisztikai szolgáltatásokat, milyen motivációk és akadályok befolyásolják a részvételt, valamint, hogy milyen fejlesztési irányokat tartanak fontosnak.

A felmérésem kérdőíves adatgyűjtésre épült, ami anonim, online formában, Google Forms felületén történt. Az adatgyűjtés nagyjából két hónapon keresztül zajlott. Ez idő alatt összesen 81 értékelhető válasz érkezett, ami véleményem szerint elegendő alapot adott a hazai lovasturizmus iránti érdeklődés, a szolgáltatások ismertsége és a tapasztalatok vizsgálatához.

A kérdőív (1. melléklet) a kvantitatív kutatási módszerek körébe tartozik, mivel elsősorban zárt kérdéseket tartalmazott, és az adatok számszerűen is feldolgozhatók voltak. Emellett két nyílt kérdés is szerepelt benne, amelyek lehetőséget adtak a válaszadóknak személyes véleményük és javaslataik kifejtésére, így a kutatás kvalitatív elemekkel is kiegészült. A módszertan így egyszerre biztosította a statisztikai elemzés és az egyéni nézőpontok feltárásának lehetőségét.

#### A kérdőív felépítése logikusan, tematikus blokkok szerint történt:

A kérdőív első része az alapadatokra, azaz a nemre, az életkorra és a lakóhely szerinti vármegyére vonatkozott. Ezek az adatok lehetővé tették, hogy a válaszokat demográfiai szempontból is összehasonlítsam, és feltárjam az esetleges különbségeket az egyes csoportok között.

Ezt követték az ismereteket és tapasztalatokat vizsgáló kérdések, amelyek arra irányultak, hogy a válaszadók hallottak-e már a lovasturizmusról, az ezzel kapcsolatos ismeretük honnan származik, vettek-e már részt hasonló programon, és ha igen, milyen formában tették azt. Itt külön az aktív turizmus formáival kapcsolatban is volt egy kérdés, ami azt vizsgálta, hogy melyik a legelterjedtebb közülük.

A harmadik blokk a motivációkat és akadályokat foglalta magába, vagyis, hogy mi ösztönözné vagy éppen mi tartaná vissza az embereket a lovasturizmusban való részvételtől.

A negyedik blokk a vélemények és elvárások gyűjtésére szolgált: itt a válaszadók megjelölhették, hogy milyen tényezők alapján választanának egy programot vagy szolgáltatót.

Végül a kérdőív két nyílt kérdéssel zárult, amelyekben a résztvevők szabadon kifejezhették preferenciáikat, gondolataikat, javaslataikat a lovasturizmus jelenével és jövőjével kapcsolatban.

Az adatok elemzése statisztikai módszerekkel történt. A beérkezett válaszokat Microsoft Excel programmal dolgoztam fel, az adatokat diagramokba rendeztem, lehetővé téve a válaszok szemléletes bemutatását. A kvalitatív, szöveges válaszokat tartalomelemzéssel vizsgáltam, a visszatérő témák, kulcsszavak és javaslatok kiemelésével.

A módszertan választását a téma jellege indokolta. A lovasturizmus iránti érdeklődés, a részvételi motivációk és a fejlesztési igények leginkább a fogyasztói oldalról ismerhetők meg, ezért a kérdőíves felmérés biztosította a legalkalmasabb eszközt a széles körű adatgyűjtésre. Az online kérdőív előnye, hogy gyors, költséghatékony és könnyen hozzáférhető, így széleskörű elérést biztosított.

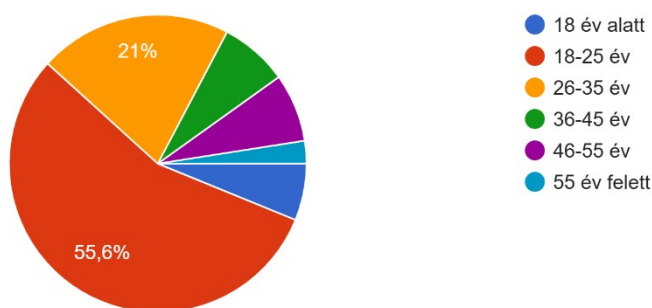
Reményeim szerint a kérdőív nem csupán az adatok összegyűjtésére volt alkalmas, hanem egyfajta ismeretterjesztő, érdeklődésselkelkeltő eszközként is szolgált. Bízom benne, hogy a válaszadók közül többen a kitöltés során megismertek új, számukra eddig ismeretlen lehetőségeket, amelyek később személyes részvételre vagy további érdeklődésre is ösztönözhetik őket.

## 4 Eredmények és értékelésük

### 4.1 A válaszadók demográfiai jellemzői

A kérdőívet összesen 81 fő töltötte ki, akik közül a nők aránya 86,4%, míg a férfiaké mindössze 13,6% volt. Ez arra utal, hogy a lovasturizmus iránt a nők körében jóval erősebb az érdeklődés, ami tapasztalataim alapján is igaznak vélhető. Ez a vizsgálat is azt mutatja, hogy a lovaglás és a lovasprogramok jellemzően női dominanciájú tevékenységek. A nemek közötti különbség tehát jelentős, ami a lovasturisztikai szolgáltatók számára is fontos célcsoportot jelez. Érdeemes lenne a férfiak számára is hívogató lehetőségek kínálni, motiválni őket, hogy ez nem csak nőknek szóló sport, ahogy ez a múltban sem volt így.

A korcsoportok megoszlása alapján a válaszadók többsége (55,6%) a 18–25 éves korosztályba tartozik, míg a 26–35 évesek aránya 21% volt. A fiatal felnőttek sokasága részben az online adatgyűjtés módszerével is magyarázható, hiszen az internetes kérdőívek leginkább a digitálisan aktív, fiatalabb korosztályokat érik el. Ugyanakkor ez az eredmény arra is rámutat, hogy a lovasturizmus szempontjából a Z és a fiatal Y generáció lehet a jövő fő célcsoportja, akik számára az élményalapú, természetközeli és aktív programok különösen vonzóak lehetnek.

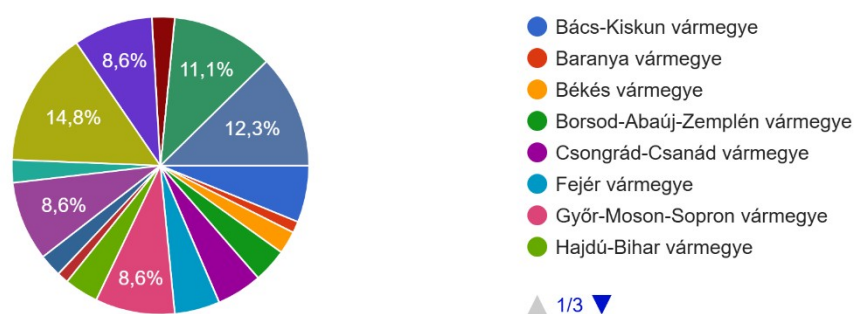


1. ábra: A kérdőív kitöltőinek életkori megoszlása

Forrás: Saját kutatás és szerkesztés

Területi eloszlás szempontjából a válaszadók az ország szinte minden vármegyéjéből képviseltették magukat. A legtöbben Zala (12,3%), Veszprém (11,1%) és Pest vármegyékből (14,8%) származtak. Somogy, Komárom-Esztergom és Győr-Moson-Sopron vármegyékből egyaránt 7 fő töltötte ki a kérdőívet. Más térségekből ennél alacsonyabb részvétel volt tapasztalható, jellemzően 3-4 fő. Vas, illetve Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyékből nem érkezett kitöltés. Ez a széles földrajzi lefedettség lehetőséget adott a lovasturizmus iránti

érdeklődés országos szintű vizsgálatára, mely alapján látható, hogy mely régiókban elterjedtebb a lovasturizmus.



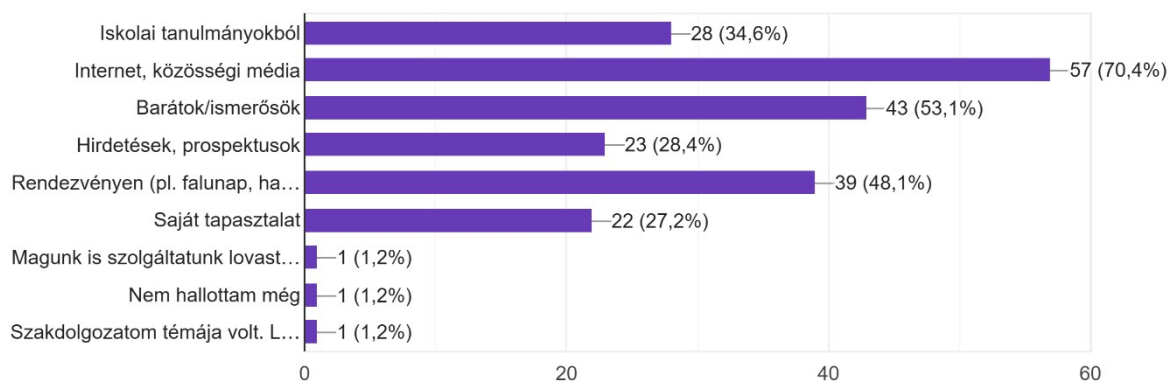
2. ábra: A válaszadók lakóhely szerinti megoszlása vármegyék alapján

Forrás: Saját kutatás és szerkesztés

## 4.2 A lovasturizmus ismertsége és információforrásai

A válaszadók döntő többsége (96,3%) már hallott a lovasturizmusról, ami arra utal, hogy a fogalom és az ágazat általános ismertsége kedvező. Ez valószínűleg annak is köszönhető, hogy a lovaglás mélyen gyökerezik a magyar kultúrában és hagyományokban, hiszen a „lovass német” kifejezés ma is része a nemzeti identitásunknak.

A lovasturizmusról szóló információk legfőbb forrása az internet és a közösségi média (70,4%), valamint a barátok, ismerősök ajánlása (53,1%) volt. Ez a két csatorna messze megelőzte a hagyományos marketingeszközöket, például a hirdetéseket és prospektusokat (28,4%). Emellett jelentős arányban jelölték meg a rendezvényeket (48,1%) is, ami azt mutatja, hogy az élményalapú, személyes tapasztalatok fontos szerepet játszanak az érdeklődés felkeltésében.



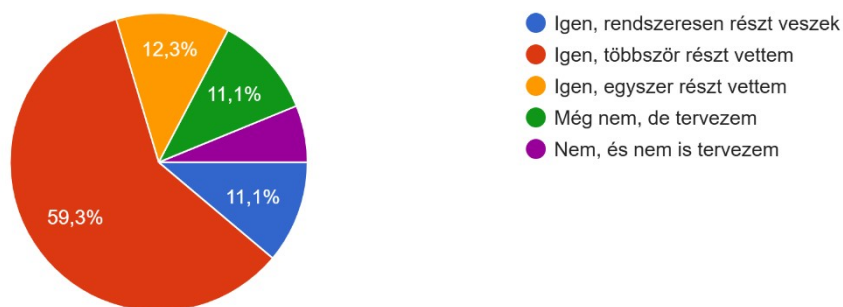
3. ábra: Információs források, ahonnan a válaszadók értesültek a lovasturizmusról

Forrás: Saját kutatás és szerkesztés

A kutatás tehát megerősíti, hogy az online jelenlét és a közösségi média kulcsfontosságú a lovasturisztikai szolgáltatások népszerűsítésében. Ugyanakkor az is látszik, hogy az iskolai tanulmányok (34,6%) és a személyes tapasztalatok (27,2%) szintén fontos forrásai az ismereteknek, ami arra utal, hogy az oktatás és az élményalapú tanulás is hozzájárulhat a lovas kultúra megőrzéséhez és továbbadásához.

### 4.3 Tapasztalatok és részvételi arányok

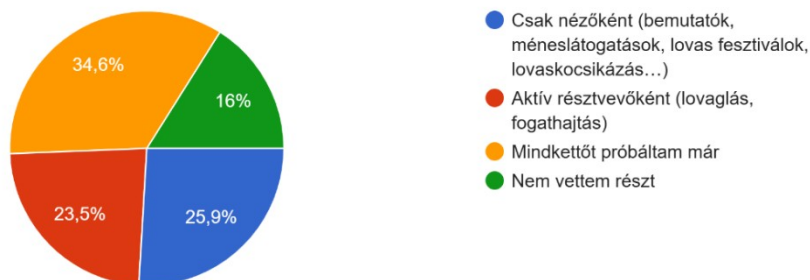
A válaszadók több mint háromnegyede (82,7%) már részt vett valamilyen lovasturisztikai programon, akár egyszer, akár rendszeresen. Ez az arány rendkívül magas, ami azt mutatja, hogy a lovasturizmus nem csupán ismert, hanem ténylegesen közkedvelt tevékenység a válaszadók körében. Ezen belül 48 fő (59,3%) többször, míg 11,1% rendszeresen vesz részt lovasprogramokon.



**4. ábra:** Részvétel a lovasturizmusban és annak gyakorisága

Forrás: Saját kutatás és szerkesztés

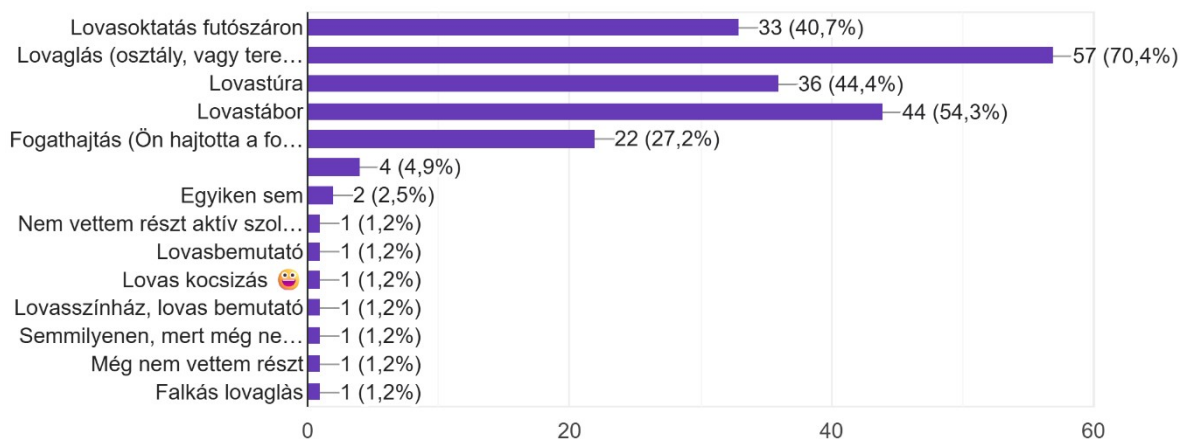
A részvétel jellege szerint a legtöbben (34,6%) mind aktív, mind passzív formában kipróbálták a lovasturizmust. Az aktív részvétel aránya 23,5%, míg a kizárólag nézőként részt vevők aránya 25,9% volt. Az adatok azt jelzik, hogy az emberek többsége nyitott a komplex élményekre, ahol a lovaglás mellett a kulturális és közösségi elemek is megjelennek.



**5. ábra:** A lovasturizmusban való részvétel jellege (aktív vagy passzív)

Forrás: Saját kutatás és szerkesztés

Az aktív tevékenységek közül legnépszerűbb a lovaglás (70,4%), majd a lovastábor (54,3%) és a lovastúra (44,4%). Ez azt mutatja, hogy az aktív lovasturizmus formái – különösen az osztály-, és tereplovaglás, a lovastúrákon való részvétel, valamint a táborozás – jelentős vonzerőt képviselnek. A kevésbé gyakori formák, mint a fogathajtás (27,2%), kisebb, de elkötelezett célcsoportot vonzanak.

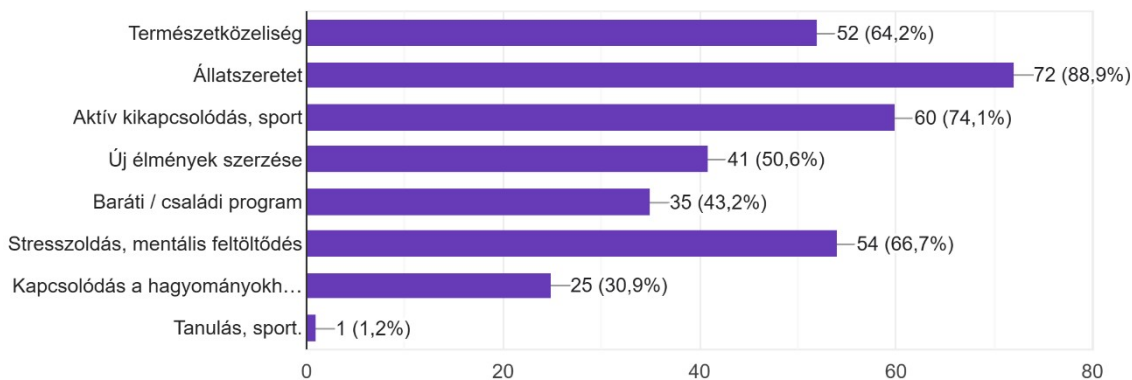


**6. ábra:** Az aktív lovasturisztikai szolgáltatások igénybevételének megoszlása

Forrás: Saját kutatás és szerkesztés

#### 4.4 Motivációk és részvételt akadályozó tényezők

A válaszadókat leginkább az állatszeretet (88,9%), az aktív kikapcsolódás (74,1%) és a természetközelség (64,2%) motiválja. Az adatok alapján a lovasturizmus leginkább a kikapcsolódásról és az élményszerzésről szól. A lovaglás során a mozgás, a természet és a szabadság érzése együtt adja a vonzerőjét. Nem véletlen, hogy sokan a stressz csökkentése és a mentális feltöltődés miatt választják ezt a tevékenységet (66,7%), hiszen a lovaglás igazi lelki feltöltődést is nyújthat.

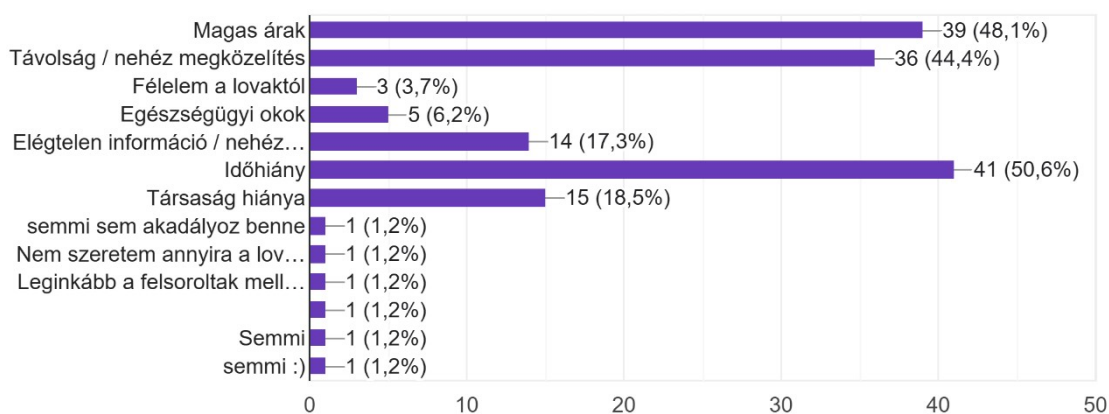


**7. ábra:** A lovasturizmus választásának motivációi

Forrás: Saját kutatás és szerkesztés

A természetben végzett, állatokhoz kötődő aktivitások különösen kedvezően hatnak az ember testi-lelki állapotára. Ezek az eredmények összhangban vannak Bóka és Dinya (2019) tanulmányával, amely szerint a lovaglás, mint rekreációs tevékenység „a test egészségét megmozgatja, emellett a természetet is kézzelfogható közelségbe hozza”. A szerzők hangsúlyozzák, hogy az állatokkal végzett szabadidős aktivitások a legnagyobb rekreációs potenciállal bíró turisztikai formák közé tartoznak.

Az résztvétel akadályozó tényezők közül a leggyakoribb az időhiány (50,6%) és a magas árak (48,1%), amelyeket a távolság és a nehéz megközelíthetőség (44,4%) követ. A félelem a lovaktól (3,7%) és az egészségügyi okok (6,2%) csak kis mértékben jelentettek gátat. A válaszok alapján nem az érdeklődés hiánya a gond, hanem inkább az, hogy sokaknak nehezen megfizethető vagy nehezen elérhető a lovasturizmus. A fejlődés kulcsa így az lenne, ha ezek a lehetőségek több ember számára is hozzáférhetőbbé válnának.

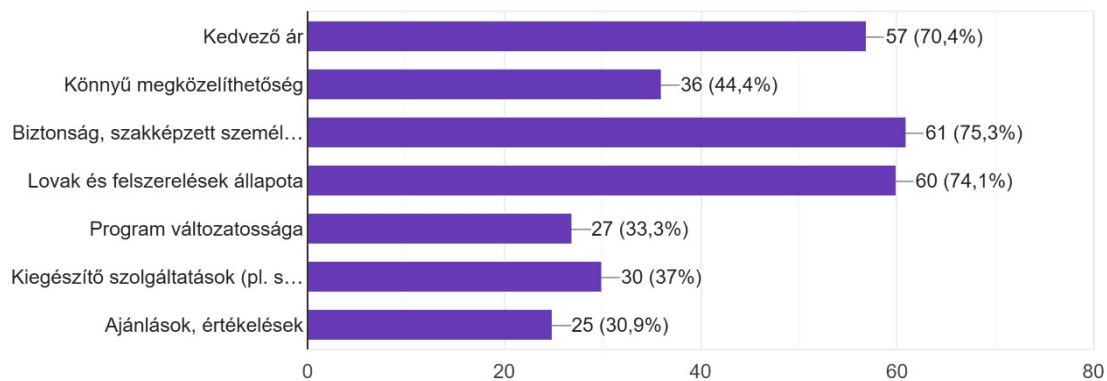


**8. ábra:** A lovasturizmusban való aktív részvétel akadályozó tényezői

Forrás: Saját kutatás és szerkesztés

#### 4.5 A szolgáltatásokkal kapcsolatos elvárások

A szolgáltatás választásakor a legfontosabb szempontja a biztonság és a szakképzett személyzet jelenléte (75,3%) valamint a lovak és felszerelések állapota (74,1%). A kedvező ár (70,4%) szintén kulcsfontosságú, ami megerősíti az előző fejezet megállapítását az árérzékenységről. A könnyű megközelíthetőség (44,4%) és a kiegészítő szolgáltatások (37%) – például szállás, étkezés – kisebb, de nem elhanyagolható szerepet kaptak. Érdekes lehet még, hogy a programok változatossága közel 30 válaszadó szerint fontos szempont, ami egyértelmű jele annak, hogy a lovas szolgáltatásokat kínáló helyeknek a fokozatos fejlődése elkerülhetetlen, ha továbbra is széles vendégkörrel szeretnének rendelkezni.



**9. ábra:** A lovasturisztikai szolgáltatások kiválasztásakor fontos szempontok

Forrás: Saját kutatás és szerkesztés

Ezek az eredmények arra utalnak, hogy a válaszadók komplex, minőségi élményt várnak el, amelyben az állatjólét, a szakmaiság és a biztonság egyaránt meghatározó tényezők.

A programidő tekintetében a legtöbben a fél napos programokat (29 szavazat) vagy az egész napos élményeket (20 szavazat) preferálják, ami jól mutatja, hogy a lovasturizmusban sokan nem csupán rövid élményt, hanem valódi kikapcsolódást és feltöltődést keresnek.

A fizetési hajlandóság alapján a válaszadók több mint 77%-a 5 000–20 000 Ft közötti összeget tart elfogadhatónak egy programért, ami jól tükrözi a jelenlegi piaci realitásokat. Ennél többet, 20 000 forint feletti összeget csak a válaszadók kisebb része (17,3%) fizetne, ami azt mutatja, hogy a drágább, exkluzív programokra van ugyan kereslet, de szűkebb körben.

#### 4.6 Kvalitatív eredmények: nyílt kérdések elemzése

A nyílt kérdésekre adott válaszok elemzése során három fő téma rajzolódott ki.

##### Aktív részvétel iránti igény:

A válaszadók többsége az aktív programokat részesíti előnyben, mert azok „nagyobb élményt nyújtanak”, „közelebb hozzák az embert a lóhoz”, és „testi-lelki feltöltődést biztosítanak”. Ugyanakkor többen kiemelték, hogy a passzív programok (bemutatók, ménslátogatások) is fontos szerepet töltenek be, különösen kezdők vagy gyermekek számára.

Sokan úgy vélték, hogy az ideális kínálatban mindkét élménytípusnak helyet kell kapnia, akár egy programon belül is.

##### Fejlesztési javaslatok:

A legtöbb javaslat a jobb kommunikáció és a láthatóság növelésére irányult. Többen említették, hogy több online hirdetésre, közösségi médiás megjelenésre és egy egységes, tematikus

keresőoldalra lenne szükség, ahol hiteles információkat lehet találni a programokról. A válaszadók szerint fontos lenne a lovasturisztikai szolgáltatások megfizethetőbbé tétele, a kezdők számára elérhető áron való oktatása, valamint a mozgássérültek és családosok számára is hozzáférhető programok kialakítása.

Többen felhívták a figyelmet a lovak jólétére, az állatok megfelelő tartására és a szakmai színvonalra is. Emellett megjelent a felnőttek megszólításának igénye is, hiszen sokan úgy érzik, a programok elsősorban gyerekeknek vannak, pedig a felnőttek is szívesen bekapcsolódnának.

#### Tapasztalt hiányosságok:

Több válaszadó szerint hiányoznak az egységesen kiépített lovas túraútvonalak, különösen a Dél-Alföld térségében, és gyakran nehéz átlátni, hol milyen program érhető el. Többen hiányolták a jól szervezett információs felületeket, ahol egy helyen elérhetők lennének a túrák, lovardák és kiegészítő szolgáltatások. A válaszokból kirajzolódik egy tudatos, kritikus, ugyanakkor lelkes célcsoport képe, amely nemcsak élményt keres, hanem minőségi, etikus és átlátható szolgáltatásokat vár el.

#### Összegzés

A kutatás eredményei alapján elmondható, hogy a lovasturizmus széles körben ismert és alapvetően pozitív megítélésű Magyarországon. A legtöbben az aktív részvételi formákat, például a lovaglást és a lovastúrákat részesítik előnyben, mivel ezek jelentik a legnagyobb élményt és feltöltődést. A fő motivációkat az állatok iránti szeretet, a természet közelsége és a kikapcsolódás iránti igény adja.

A leggyakoribb akadályokat az ár, az időhiány és a korlátozott elérhetőség jelentik, ugyanakkor a válaszadók számára a biztonság, a szakmai felkészültség és a lovak jóléte is kiemelten fontos. A fejlesztési javaslatok elsősorban a jobb online jelenlétre, a közösségi médiás kommunikációra, az egységes információs felületek kialakítására, valamint a regionális lovas útvonalak bővítésére irányultak. A válaszokból egyértelműen kirajzolódik, hogy az aktív lovasturizmus nemcsak a hagyományok megőrzését szolgálja, hanem a rekreáció, a fenntarthatóság és a vidéki gazdaság szempontjából is komoly potenciált rejt magában.

## 5 Következtetések és javaslatok

A kutatás és a kérdőíves felmérés eredményei alapján megállapítható, hogy a lovasturizmus Magyarországon széles körben ismert és pozitív megítélésnek örvend: a válaszadók több mint 96%-a hallott már róla. Ez azt mutatja, hogy a lovas tevékenységek mélyen beépültek a köztudatba, ugyanakkor a gyakorlati részvétel még mérsékeltebb. Ez fejlesztési lehetőséget jelent a szolgáltatók számára, különösen az aktív lovasturizmus területén, amely egyre nagyobb érdeklődésnek örvend.

Az eredmények alapján az aktív lovasturisztikai programok a legnépszerűbbek, hiszen a válaszadók több mint fele már részt vett legalább egy ilyen programon. Az aktív lovasturizmus iránti vonzalom elsősorban az élményalapúságból, a természetközeli élményekből és az állatokkal való közvetlen kapcsolatból fakad. Ezek a motivációs tényezők összhangban állnak a szakirodalomban is megfogalmazott megállapításokkal (Béki et al., 2013; Obádovics, 2021). Mindez azt mutatja, hogy a lovasturizmus az ökoturizmus, az aktív turizmus és a rekreációs turizmus határterületén helyezkedik el.

A kutatás rávilágított arra is, hogy a lovasturizmusban való részvételt leginkább a magas árak, az időhiány és a nehéz megközelíthetőség korlátozza. A válaszadók több mint fele (50,6%) az időhiányt jelölte meg korlátozó tényezőként, míg 48,1% a programok magas árát említette. Emellett többen jelezték, hogy nehéz megfelelő információhoz jutni, illetve a helyszínek sok esetben nehezen megközelíthetők. Mindez azt mutatja, hogy a lovasturizmus további terjedését nem az érdeklődés vagy a motiváció hiánya akadályozza, hanem elsősorban a gazdasági és infrastrukturális tényezők jelentenek gátat (Obádovics, 2021; Béki et al., 2013).

A válaszadók elvárásai a szolgáltatásokkal kapcsolatban jól körvonalazódtak: a biztonság (75,3%), a lovak és felszerelések állapota (74,1%) és a kedvező ár (70,4%) voltak a legfontosabb szempontok. Ez megerősíti, hogy a lovasturizmus fejlődése szorosan összefügg a minőségbiztosítással és az állatjóléti normák betartásával. A kutatás eredményei tehát megerősítik, hogy a lovasturizmus fejlődésének kulcsa a biztonság, a szakmai színvonal és a megfelelő ár-érték arány biztosítása, ami a fenntartható szolgáltatásfejlesztés egyik legfontosabb pillére (Béki et al., 2013; Könyves és Suta, 2009).

A nyílt kérdések elemzése alapján a résztvevők jelentős része nyitott a lovasturizmus további fejlesztésére. Sokan említették, hogy szükség lenne több, akár többnapos lovastúrúra, tematikus programokra és családbarát rendezvényekre, amelyek szélesebb közönséget is megszólítanának. Többen felhívták a figyelmet a közösségi médiában való aktívabb megjelenésre és az egységes, hiteles online adatbázis vagy keresőfelület hiányára, ahol könnyen

elérhetőek lennének a lovas programok és szolgáltatók. Ezek a visszajelzések egyértelműen jelzik, hogy a digitalizáció és az online kommunikáció fejlesztése elengedhetetlen a lovasturizmus modernizálásához és szélesebb körű népszerűsítéséhez.

A kutatás összességében azt bizonyítja, hogy a lovasturizmus Magyarországon jelentős gazdasági, társadalmi és kulturális potenciállal rendelkezik. Az ágazat fejlődése azonban csak akkor lehet tartós és sikeres, ha a minőségi szolgáltatásfejlesztés, a jól képzett szakemberek utánpótlása, a tudatos marketingtevékenység és az infrastruktúra fejlesztése egymással összhangban valósul meg.

A jövőre nézve kiemelt feladat a lovasturizmus szorosabb beillesztése a vidékfejlesztési és ökoturisztikai programokba, mivel az ágazat sajátossága, hogy egyszerre támogatja a vidéki életformát, a hagyományőrzést és a természetközeli kikapcsolódást. Az állatjóléti normák, a fenntarthatóság és a környezettudatos működés erősítése egyaránt hozzájárulhat ahhoz, hogy a lovasturizmus hosszú távon is hiteles, etikus és vonzó maradjon a hazai és nemzetközi látogatók számára.

A fejlesztések szempontjából a legfontosabb feladat az elérhetőség és az alapvető létesítmények fejlesztése. Sok válaszadó szerint a jól karbantartott, biztonságos lovas útvonalak, a pihenőhelyek és a megfelelő jelölések hiánya még mindig nehezíti a programok elérhetőségét. Emellett a megfizethetőség is kulcskérdés: a kedvezményes bevezető programok, családi csomagok vagy akár bérleti konstrukciók bevezetése segíthetne abban, hogy többen kipróbálják a lovas élményeket, és visszatérő vendéggé váljanak. A népszerűsítés terén különösen fontos lenne a marketing és a digitális kommunikáció erősítése – például egy egységes, országos online adatbázis vagy mobilalkalmazás létrehozásával, ahol térképesen elérhetőek a lovas útvonalak, szolgáltatók és események. Ez egyszerre növelné az átláthatóságot és megkönnyítené a programokhoz való hozzáférést.

Emellett elengedhetetlen a fejlődés a jól képzett, tapasztalt szakemberek jelenléte. Ezért kulcsfontosságú a képzési rendszer erősítése és a minőségbiztosítás továbbfejlesztése. A Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesület és az egyetemek együttműködésével érdemes lenne több gyakorlati fókuszú képzést, mentorprogramot és továbbképzést indítani, amelyek segítik a fiatal szakemberek pályán tartását és szakmai fejlődését. Emellett a „Patkós” minősítési rendszer megújítása, valamint az állatjóléti tanúsítványok bevezetése növelhetné a szolgáltatások iránti bizalmat és a lovasturizmus szakmai hitelességét — ami hosszú távon a vendégek elégedettségét is erősítené.

A lovasturizmus fejlesztése ugyanakkor nem csupán gazdasági, hanem társadalmi és környezeti szempontból is fontos feladat. A helyi közösségek aktív bevonása, a helyi termékek és kézműves értékek megjelenítése, valamint az ökoturisztikai elvek következetes alkalmazása

mind hozzájárulnak a fenntartható működéshez. A természetkímélő útvonalak kialakítása, az állatok jólétének biztosítása és a környezetbarát üzemeltetés nemcsak etikus, hanem hosszú távon gazdaságilag is kifizetődő. Ezek az értékek segítenek abban, hogy a lovasturizmus hiteles, felelős és a mai kor igényeihez igazodó ágazatként működjön tovább (Mihók 2016; Obádovics, 2021).

Nemzetközi szinten a magyar lovasturizmus számára az együttműködések és tapasztalatcserék különösen hasznosak lehetnek. Ausztria, Németország és Franciaország példái jól mutatják, hogy a siker kulcsa a minőségi szolgáltatások, a jól kiépített infrastruktúra és a nemzeti hagyományokra építő, egységes arculat. (Béki et al., 2013). Magyarország számára a „lovas nemzet” imázs erősítése, a Kárpát-medencei lovas útvonalak és közös rendezvények kialakítása hosszú távon is versenyképességet biztosíthat.

A jövőben érdemes lenne a lovasturizmust részletesebben, régióként vizsgálni, hogy jobban lássuk, hol vannak a legnagyobb lehetőségek és kihívások. Fontos lenne a szolgáltatói oldal — lovardák, oktatók és turisztikai szervezetek — tapasztalatainak feltérképezése is. A digitalizáció, a fenntarthatóság és a fiatalabb generációk motivációinak mélyebb megismerése szintén új irányokat nyithat az ágazat fejlesztésében.

Összességében elmondható, hogy a magyar lovasturizmus jövője a minőség, a fenntarthatóság, a szakmai felkészültség és az élményalapúság egyensúlyán múlik. Ha ezek a tényezők tudatosan és összehangoltan erősödnek, a lovasturizmus hosszú távon is életképes, vonzó és nemzetközileg is elismert ágazat lehet Magyarországon.

## 6 Összefoglalás

A szakdolgozat a hazai lovasturizmus jelenlegi helyzetét, ismertségét, valamint a résztvevők motivációit és akadályait vizsgálta kérdőíves kutatás segítségével. A téma időszerűségét az adja, hogy a lovasturizmus a vidéki és az ökoturizmus egyik sajátos, de egyre fontosabb ága, amely egyszerre segíti a helyi gazdaság fejlődését, a természeti értékek megőrzését és az aktív, egészségtudatos életmód népszerűsítését. A kutatás célja az volt, hogy feltárja, milyen tényezők befolyásolják az emberek érdeklődését a lovasturizmus iránt, és milyen fejlesztési irányok segíthetik a szektor hosszú távon is fenntartható bővülését.

A vizsgálat módszertanát egy 81 fő bevonásával végzett, online kérdőíves felmérés képezte, amely kvantitatív és kvalitatív elemeket egyaránt tartalmazott. A zárt kérdések statisztikai módszerekkel kerültek feldolgozásra, a nyílt kérdések pedig tematikus tartalomelemzéssel. Az eredmények bemutatása ábrák segítségével történt, amelyek lehetővé tették a válaszok szemléletését.

A válaszadók túlnyomó többsége nő volt és a legnagyobb arányban a 18–25 év közötti korosztály képviseltette magát. A kutatás kimutatta, hogy a lovasturizmus széles körben ismert: a válaszadók 96,3%-a hallott már róla, és több mint fele már részt is vett valamilyen lovasturisztikai programon. A leggyakoribb információforrásaik az internet és a közösségi média, valamint a barátok és ismerősök ajánlása volt.

A motivációs tényezők közül kiemelkedett az állatszeretet, a természetközelség és az aktív kikapcsolódás iránti igény. A válaszok alapján a lovaglás, a lovastáborok és a lovastúrák a legnépszerűbb programtípusok, vagyis az aktív részvétel iránt egyértelműen nagyobb az igény, mint a passzív programok iránt. Ugyanakkor a ménelátogatások és bemutatók is fontos szerepet töltenek be, különösen a kezdők, gyermekes családok és érdeklődők körében.

A kutatás azt is feltárta, hogy részvétel legfőbb akadályai a magas árak, az időhiány és a nehéz megközelíthetőség. A válaszadók közel fele ezeket nevezte meg legfontosabb korlátozó tényezőként, ami arra utal, hogy a lovasturizmus ismertsége önmagában nem elegendő — az elérhetőség és az ár-érték arány fejlesztése kulcsfontosságú. A biztonság, a szakmai felkészültség és a lovak jóléte szintén kiemelt elvárások voltak, ami megerősíti a minőségbiztosítás és az etikus működés fontosságát. A résztvevők több mint egyharmada a többnapos, élményközpontú programokat részesítené előnyben, ami a mélyebb bevonódás és a komplex élmények iránti igényt tükrözi.

A nyílt kérdések elemzése megerősítette, hogy a válaszadók nyitottak a lovasturizmus fejlesztésére. Számos javaslat érkezett a szolgáltatások fejlesztésére: sokan igényelnének kedvezőbb árú, kezdőknek szóló programokat, többnapos lovastúrákat, jobb online

tájékoztatást és egységes keresőfelületet a lovas eseményekhez. A válaszok alapján egyértelműen látható, hogy a lovasturizmus társadalmi elfogadottsága magas, ugyanakkor az elérhetőség, a szolgáltatási minőség és a marketing területén további fejlesztések szükségesek.

A kutatás eredményei alapján elmondható, hogy a lovasturizmus Magyarországon komoly fejlődési lehetőségeket rejt magában, és fontos szerepet játszhat a vidéki térségek turisztikai és gazdasági megerősítésében. A válaszadók motivációi, elvárásai és attitűdjei összhangban állnak a szakirodalomban megfogalmazott trendekkel, amelyek szerint a lovasturizmus a fenntartható és élményalapú turizmus egyik legígéretesebb formája lehet.

A dolgozat következtetései és javaslatai ennek a fejlődési irányynak a támogatását szolgálják: a tudatosabb szemlélet, a szolgáltatások minőségének javítása és a modern kommunikációs eszközök hatékony alkalmazása mind hozzájárulhatnak az ágazat további erősödéséhez.

A kutatás eredményei segítenek átfogóbb képet kapni a hazai lovasturizmus iránti keresletről, a fogyasztói magatartás jellemzőiről és a fejlesztési igényekről és lehetőségekről. Az itt bemutatott megállapítások hasznos alapot adhatnak a jövőbeni kutatásokhoz, valamint a turisztikai és vidékfejlesztési stratégiák tervezéséhez.



## 7 Irodalom jegyzék

1. **Állami Ménesgazdaság Szilvásvár** (2020) *Carriage Driving – Szilvásvár Equestrian Sport Club*.  
Elérhető: <https://menesgazdasag.hu/en/about-us/szilvasvarad-equestrian-sport-club/carriage-driving.html>
2. **Állami Ménesgazdaság Szilvásvár** (2020) *Dressage – Szilvásvár Equestrian Sport Club*.  
Elérhető: <https://menesgazdasag.hu/en/about-us/szilvasvarad-equestrian-sport-club/dressage.html>
3. **Bacher-Tuli, A.** (2022) *A modern magyar lovaskultúra kezdetei*. Magyarságtudató Intézet.  
Elérhető: <https://magyarnemzet.hu/mozaik/2022/02/a-modern-magyar-lovaskultura-kezdetei>
4. **Béki, P., Vágó, T. és Lasztovicza, D.** (2013) *The Present of Equine Tourism in Hungary in Reflection to an Empirical Research*. APSTRACT: *Applied Studies in Agribusiness and Commerce*, 7(1), 1–6.  
[https://www.researchgate.net/publication/297704352\\_The\\_Present\\_of\\_Equine\\_Tourism\\_in\\_Hungary\\_in\\_Reflection\\_to\\_an\\_Empirical\\_Research](https://www.researchgate.net/publication/297704352_The_Present_of_Equine_Tourism_in_Hungary_in_Reflection_to_an_Empirical_Research)
5. **Bóka, F. és Dinya, E.** (2019) *A lovaglás mint a rekreáció egyik lehetősége [Horse riding as a possible recreational sport]*. *Recreation*, 9(1), 14–17.  
<https://real.mtak.hu/92187/>
6. **Council of Europe** (2021) *European Route d'Artagnan*. Strasbourg: Cultural Routes of the Council of Europe.  
Elérhető: <https://www.coe.int/en/web/cultural-routes/european-route-d-artagnan>
7. **Darabos, F., Pongrácz, L. és Tasnádi, G.** (2012) *A lovas turizmus szerepe hazánkban, különös tekintettel az ifjúsági vendégkör ágazati motivációira. Nyitottság és felelősség*, 2(2), 8–13. <https://real.mtak.hu/67030/1/2012%202-2%20a%20lovas%20turizm.pdf>
8. **Donka, A.** (2017) *A szerepek változása az aktív turizmus fejlesztésében*. In: Kautz Gyula Emlékkonferencia tanulmánykötet. Széchenyi István Egyetem.  
Elérhető: [https://kgk-archiv.sze.hu/images/dokumentumok/kautzkiadvany2017/Donka\\_Kautz\\_2017.pdf](https://kgk-archiv.sze.hu/images/dokumentumok/kautzkiadvany2017/Donka_Kautz_2017.pdf)
9. **Eurodressage** (2025) *International Dressage Stars to Gather in the Heart of Hungary – CDI-W Fót*.  
Elérhető: <https://www.eurodressage.com/2025/07/03/international-dressage-stars-gather-heart-hungary-cdi-w-fot-25-28-september-2025>
10. **EUROHORSE** (2021) *Lovas Barangoló – Észak-Magyarország és az Észak-Alföld tájain*.  
Elérhető: <https://eurohorse.hu/news/details/94-eurohorse-lovas-barangolo-eszak-magyarország-es-az-eszak-alfold-tajain>
11. **Eurohorse – Lovas Barangoló** (n. a.) *Bemutakozás*.  
Elérhető: <https://eurohorse.hu/bemutakozas>
12. **Eventing.hu** (n. a.) *Bábolna Horse Trials – A New Hungarian Venue on the International Circuit*.  
Elérhető: [https://www.eventing.hu/?en\\_babolna-horse-trials,479](https://www.eventing.hu/?en_babolna-horse-trials,479)

13. **Eventing.hu** (n. a.) *Come to Kaposvár! – Kaposvár Horse Trials.*  
Elérhető: [https://www.eventing.hu/?en\\_come-to-kaposvar!,273](https://www.eventing.hu/?en_come-to-kaposvar!,273)
14. **FEI – Fédération Équestre Internationale** (n. a.) *A History of Eventing.*  
Elérhető: <https://www.fei.org/stories/sport/eventing/history-eventing>
15. **FEI – Fédération Équestre Internationale** (n. a.) *Welcome to Driving & Para Driving.*  
Elérhető: <https://inside.fei.org/fei/disc/driving>
16. **Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság** (n. a.) *Lovastúrázás szabályai a Hortobágyi Nemzeti Parkban*  
Elérhető: <https://www.hnp.hu/hu/szervezeti-egyseg/turizmus/oldal/lovastura-utvonalak>
17. **Hungary Today** (2024) *Szilvásvár ad to Host 2024 World Four-in-Hand Championships.*  
Elérhető: <https://hungarytoday.hu/szilvasvarad-to-host-2024-world-four-in-hand-championships/>
18. **Incze, R. és Hevessy, G.** (2007) *A lovasturizmus helyzete és lehetőségei az Észak-Alföldi régióban.*  
Elérhető:  
[https://www.researchgate.net/publication/322682000\\_A\\_lovasturizmus\\_helyzete\\_es\\_lehetosegei\\_az\\_Eszo-alfoldi\\_regioban](https://www.researchgate.net/publication/322682000_A_lovasturizmus_helyzete_es_lehetosegei_az_Eszo-alfoldi_regioban)
19. **Koltai, B. S., Devosa, I. és Tiszai, L.** (2020) *Gyógynevelés a lovaglásban, avagy a lovaglás a gyógynevelésben. Gradus, 7(1), 157–166.*  
[https://real.mtak.hu/109391/1/2020\\_1\\_ART\\_001\\_Koltai.pdf](https://real.mtak.hu/109391/1/2020_1_ART_001_Koltai.pdf)
20. **Koraszülöttekért Országos Egyesület** (n. a.) *Hippoterápia.*  
Elérhető: <https://koraszulott.com/hippoterapia/>
21. **Kormány.hu** (2009) *Lovas Turizmus Termékfejlesztési Stratégia 2007–2013.*  
Elérhető:  
<https://2010-2014.kormany.hu/download/3/6c/20000/Lovas%20strategia.pdf#!DocumentBrowse>
22. **Lovasmánia** (2025) *Lovasturizmus Magyarországon: rejtett gazdasági erő.*  
Elérhető: <https://lovasmania.hu/vlovasurizmus-magyarorszagon/>
23. **Lovasok.hu** (n. a.) *Fogathajtás – kategóriaoldal.*  
Elérhető: <https://www.lovasok.hu/lovassportok/fogathajtas/fogathajtas-2010>
24. **Lovasok.hu** (n. a.) *Kassai Lajos – íjkészítő mester és a modernkori lovasíjászat megteremtője*  
Elérhető: <https://www.lovasok.hu/lovasok-a-magyar-lovaskulturaert-program/magyar-lovaskultura/buszkesegeink/kassai-lajos-5208/>
25. **Lovasok.hu** (n. a.) *Kurultáj – Európa legnagyobb lovas hagyományörző rendezvénye.*  
Elérhető: <https://www.lovasok.hu/rendezveny-hirek/kurultaj-europa-legnagyobb-lovas-hagyomanyorzo-rendezvenye/>
26. **Lovasok.hu** (n. a.) *Western Horsemanship.*  
Elérhető: <https://www.lovasok.hu/lovassportok/western/western-horsemanship/>
27. **Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem (MATE)** (2025) *Lótenyésztő, lovassport-szervező agrármérnöki alapszak – képzésleírás.*  
Elérhető: <https://uni-mate.hu/k%C3%A9pz%C3%A9s/-/content-viewer/lotenyesztolo-lovassport-szervezo-agrarmernoki-alapkepzes/20123>
28. **Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesület (MLTE)** (n. a.) *Aktív lovasturisztikai hálózat létrehozása Észak-Magyarország és Észak-Alföld régiók területén.* Elérhető: <https://mltsz.hu/projektek/>

29. **Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesület (MLTE)** (n. a.) *MLTE bemutatása, története, feladata*.  
Elérhető: <https://mltsz.hu/list-page/379-egyesulet/1372-mlte-bemutatasa-tortenete-feladata>
30. **Magyar Lovas Turisztikai Közhasznú Egyesület (MLTE)** (n. a.) *Patkós minősítés*.  
Elérhető: <https://mltsz.hu/patkos-minositések>
31. **Magyar Lovassport Szövetség** (2012) *Nemzeti Lovas Program*.  
Elérhető: <https://www.lovasok.hu/images/files/1NemzetiLovasProgram.pdf>
32. **Magyar Lovassport Szövetség** (n. a.) *A sport története. Western Reining szakág*.  
Elérhető: <https://western.lovaszovetseg.hu/a-sport-tortenete/>
33. **Magyar Lovasterápia Szövetség Alapítvány** (n. a.) *Célkitűzéseink*.  
Elérhető: <https://www.lovasterapia.hu/rolunk/celkituzesek>
34. **Magyar Testnevelési és Sporttudományi Egyetem (TF)** (2025) *Lovaskultúra oktató képzés a Testnevelési és Sporttudományi Egyetemen*.  
Elérhető: <https://lovasszovetseg.hu/2025/05/07/lovaskultura-oktato-kepzes-a-testnevelesi-es-sporttudomanyi-egyetemen-2/>
35. **Magyar Turisztikai Ügynökség** (2024) *Nemzeti Aktív Turisztikai Stratégia 2030*.  
Elérhető: <https://amfk.hu/wp-content/uploads/2024/01/nemzeti-aktiv-turisztikai-strategia-2030-fin.pdf>
36. **Meszlényi, L., Gulyás, L. és Gombkötő, N.** (2022) *Tradicionális lovas létesítmények Magyarországon. Acta Agronomica Óváriensis*, 63(1), 124–146.  
Elérhető:  
[https://real.mtak.hu/192625/1/EPA03114\\_acta\\_agronomica\\_ovariensis\\_2022\\_1\\_124-146.pdf](https://real.mtak.hu/192625/1/EPA03114_acta_agronomica_ovariensis_2022_1_124-146.pdf)
37. **Mihók, Zs.** (2016) *A lóágazat gazdasági elemzése és fenntartható fejlesztésének kérdései a Lovas Forradalom korában*. Tézisfüzet. Pannon Egyetem.  
Elérhető:  
[https://konyvtar.uni-pannon.hu/doktori/2016/Mihok\\_Zsuzsanna\\_theses\\_hu.pdf](https://konyvtar.uni-pannon.hu/doktori/2016/Mihok_Zsuzsanna_theses_hu.pdf)
38. **Molnár, B. I.** (2023) *Lovasturizmus és vidékfejlesztés – a Kürti-völgyi lovastanya vizsgálatán keresztül*. Szakdolgozat. Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Gödöllő.  
Elérhető: <https://stud.mater.uni-mate.hu/6921/1/784445656.pdf>
39. **Müller, A. É., Bács, Z., Bácsné Bába, É., Oláh, J., Pfau, C. és Molnár, A.** (2019) *Lovas szolgáltató létesítmények összehasonlító elemzése az Észak-alföldi régióban. International Journal of Engineering and Management Sciences*, 4(3), 79–93.  
[https://www.researchgate.net/publication/334160033\\_Lovas\\_szolgáltato\\_letesitmenyek\\_osszehasonlito\\_elemzese\\_az\\_Eszak-alfoldi\\_regioban](https://www.researchgate.net/publication/334160033_Lovas_szolgáltato_letesitmenyek_osszehasonlito_elemzese_az_Eszak-alfoldi_regioban)
40. **Németh, A.** (2004) *Lovasturizmus Magyarországon. Gazdálkodás: Scientific Journal on Agricultural Economics*, 48(Special E), 1–4.  
Elérhető: <https://ideas.repec.org/a/ags/gazdal/208830.html>
41. **Némethy, S. és Bartos, A.** (2019) *Equestrian tourism and horse breeding in Hungary and Slovenia – environmental sustainability and conservation of cultural heritage: a strategic approach. Ecocycles*, 5(1), 67–97.  
[https://real.mtak.hu/105264/1/Nemethy\\_Equestrian.pdf](https://real.mtak.hu/105264/1/Nemethy_Equestrian.pdf)
42. **Nemzeti Lovarda** (2024) *A Nemzeti Lovarda története*.  
Elérhető: <https://nemzetilovarda.hu/nemzeti-lovarda-tortenete/>
43. **Nemzeti Ménesbirtok és Tangazdaság Zrt.** (n. a.) *A Ménesbirtok története*.  
Elérhető: <https://www.mezohegyesbirtok.hu/hagyomany/a-menesbirtok-tortenete>

44. **Obádovics, C.** (2021) *Lovak, lovasok, lovardák – lovasturizmus Magyarországon és a Fertő-tájon. Gazdaság & Társadalom*, 2021(1), 77–94. <https://real.mtak.hu/151200/>
45. **Oeconomus Gazdaságkutató Alapítvány** (2024) *Lótenyésztés, huszárok és lovassport*.  
Elérhető: <https://www.oeconomus.hu/oecofocus/lotenyesztés-huszarok-es-lovassport/>
46. **Pelyva, I. Z., Kresák, R. és Boda-Ujlaky, J.** (2018) *A lóasszisztált tevékenységek szociális viselkedésre gyakorolt jótékony hatásáról. Új Pedagógiai Szemle*, 68(1–2), 72–86.  
Elérhető: [https://epa.oszk.hu/00000/00035/00185/pdf/EPA00035\\_upsz\\_2018\\_01-02\\_072-086.pdf](https://epa.oszk.hu/00000/00035/00185/pdf/EPA00035_upsz_2018_01-02_072-086.pdf)
47. **Pickel-Chevalier, S.** (2015) *Can equestrian tourism be a solution for sustainable tourism development in France? Tourism Management*, 48, 454–464. DOI: <https://hal.science/hal-01571844/document>
48. **Pickel-Chevalier, S.** (2020) *Tourism and the intangible heritage of the horse: Introduction. Tourisme*, 110(1), 45–60.  
<https://journals.openedition.org/tourisme/3016?lang=en>
49. **Pongrácz, L. és Kósik, P.** (2023) *Sustainability Aspects of the Hungarian Horse Industry. Chemical Engineering Transactions*, 107, 391–396.  
<https://www.cetjournal.it/cet/23/107/066.pdf>
50. **Riderline** (2021) *Lóhátton bejárható útvonalhálózatot alakítottak ki a Közép-Magyarországi Régióban*.  
Elérhető: <https://riderline.hu/magazin/2023/lohaton-bejarhato-utvonalhazozatot-alakitottak-ki-a-kozep-magyarorszagi-regioban>
51. **Soós, F.** (2018) *A lovasturizmus jelentősége, fejlesztési lehetőségei Észak-Magyarországon*.  
Elérhető: [https://www.academia.edu/43309499/A\\_lovasturizmus\\_jelentosege\\_fejlesztési\\_lehetőségei\\_Észak\\_Magyarországon](https://www.academia.edu/43309499/A_lovasturizmus_jelentosege_fejlesztési_lehetőségei_Észak_Magyarországon)
52. **Spanyol Lovasiskola (Vienna)** (n. a.) *History of the Spanish Riding School*.  
Elérhető: <https://srs.at/en/about-us/geschichte>
53. **Turizmus.com** (2023) *Félezer kilométer hosszan lovagolhatunk a budapesti „lovas környűrűn”*.  
Elérhető: <https://turizmus.com/cikk/archiv/felezer-kilometer-hosszan-lovagolhatunk-a-budapesti-lovas-korgyurun>
54. **Unicornis Egészségforrás Alapítvány** (n. a.) *Lovasterápia*.  
Elérhető: <https://unicornis97.hu/hu/tevekenysegeink/lovasterapia/>

## 8 Táblázatok és ábrák jegyzéke

1. ábra: A kérdőív kitöltőinek életkori megoszlása .....	24
2. ábra: A válaszadók lakóhely szerinti megoszlása vármegyéik alapján .....	25
3. ábra: Információs források, ahonnan a válaszadók értesültek a lovasturizmusról .....	25
4. ábra: Részvétel a lovasturizmusban és annak gyakorisága .....	26
5. ábra: A lovasturizmusban való részvétel jellege (aktív vagy passzív) .....	26
6. ábra: Az aktív lovasturisztikai szolgáltatások igénybevételének megoszlása .....	27
7. ábra: A lovasturizmus választásának motivációi .....	27
8. ábra: A lovasturizmusban való aktív részvétel akadályozó tényezői .....	28
9. ábra: A lovasturisztikai szolgáltatások kiválasztásakor fontos szempontok .....	29

## 9 Mellékletek

### 1.sz. melléklet: Kiküldött kérdőív - Felmérés a hazai lovasturizmus jelenlegi helyzetéről

Tisztelt Kitöltő!

Horváth Eszter vagyok, a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem Kaposvári Campusának lótenyésztő és lovassportszervező agrármérnöki szakos végzős hallgatója.

Szakedolgozatomat a hazai lovasturizmus témakörében készítem, azon belül is főképp az aktív részére kitérve.

Kérem, hogy munkám sikeres elkészítését segítse az alábbi kérdőív kitöltésével. A válaszadás önkéntes és anonim, az adatokat kizárólag kutatási célra használom fel.

Előre is köszönöm megtisztelő segítségét!

\* Kötelező kérdés

#### Alapadatok

Az Ön neme\*

- Nő
- Férfi

Az Ön életkora\*

- 18 év alatt
- 18-25 év
- 26-35 év
- 36-45 év
- 46-55 év
- 55 év felett

Ön melyik vármegyében él?\*

- Bács-Kiskun vármegye
- Baranya vármegye
- Békés vármegye

- Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye
- Csongrád-Csanád vármegye
- Fejér vármegye
- Győr-Moson-Sopron vármegye
- Hajdú-Bihar vármegye
- Heves vármegye
- Jász-Nagykun-Szolnok vármegye
- Komárom-Esztergom vármegye
- Nógrád vármegye
- Pest vármegye
- Somogy vármegye
- Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegye
- Tolna vármegye
- Vas vármegye
- Veszprém vármegye
- Zala vármegye

### Ismeretek

Hallott már a lovasturizmusról?\*

- Igen
- Nem

Honnan szerzett információt a lovasturizmusról?\*

- Iskolai tanulmányokból
- Internet, közösségi média
- Barátok/ismerősök
- Hirdetések, prospektusok
- Rendezvényen (pl. falunap, hagyományőrző program)
- Saját tapasztalat
- Egyéb:

### Tapasztalat

Vett már részt lovasturisztikai programon?\*

- Igen, rendszeresen részt veszek

- Igen, többször részt vettem
- Igen, egyszer részt vettem
- Még nem, de tervezem
- Nem, és nem is tervezem

Amennyiben vett már részt lovasturisztikai programon, milyen formában?\*

- Csak nézőként (bemutatók, méneslátogatások, lovas fesztiválok, lovaskocsikázás...)
- Aktív résztvevőként (lovaglás, fogathajtás)
- Mindkettőt próbáltam már
- Nem vettem részt

Az aktív szolgáltatások közül melyiken vett már részt?\*

- Lovasoktatás futószáron
- Lovaglás (osztály, vagy terep lovaglás)
- Lovastúra
- Lovastábor
- Fogathajtás (Ön hajtotta a fogatot)
- Egyéb:

### Motivációk és akadályok

Miért választaná a lovasturizmust?\*

- Természetközelség
- Állatszeretet
- Aktív kikapcsolódás, sport
- Új élmények szerzése
- Baráti / családi program
- Stresszoldás, mentális feltöltődés
- Kapcsolódás a hagyományokhoz / magyar kultúrához
- Egyéb:

Mi akadályozza abban, hogy részt vegyen aktív lovasturisztikai programban?\*

- Magas árak
- Távolság / nehéz megközelítés
- Félelem a lovaktól
- Egészségügyi okok

- Elégtelen információ / nehéz megtalálni a programokat
- Időhiány
- Társaság hiánya
- Egyéb:

### Vélemény és elvárások

Mely tényezők fontosak Önnek egy aktív lovasturisztikai szolgáltatás választásakor?\*

- Kedvező ár
- Könnyű megközelíthetőség
- Biztonság, szakképzett személyzet
- Lovak és felszerelések állapota
- Program változatossága
- Kiegészítő szolgáltatások (pl. szállás, étkezés)
- Ajánlások, értékelések
- Egyéb:

Milyen hosszúságú program lenne az Ön számára a legmegfelelőbb?\*

- 1–2 órás
- Fél napos
- Egész napos
- Több napos (pl. lovastúra, tábor)

Mennyit lenne hajlandó fizetni egy lovasturisztikai programért?\*

- 5 000 Ft alatt
- 5 000 – 10 000 Ft
- 10 000 – 20 000 Ft
- 20 000 Ft felett

### Nyílt kérdések

Az aktív részvételt igénylő lovasturisztikai programokat (pl. lovaglás, fogathajtás) vagy inkább a passzív jellegű programokat (pl. bemutatók, méneslátogatások) részesíti előnyben? Kérem, indokolja választását.

Van-e olyan személyes ötlete, javaslata, ami szerinte vonzóbbá vagy keresettebbé tehetné a hazai lovasturisztikai szolgáltatásokat?

## 10 Nyilatkozatok

### MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

#### III. Hallgatói Követelményrendszer

##### III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat / diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről (módosítva: 2025. október 16.)

#### NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió<sup>1</sup> nyilvános hozzáféréseiről és eredetiségéről

A hallgató neve: HORYÁTH ESZTER  
A Hallgató Neptun kódja: BBYFUV  
A dolgozat címe: A hazai lovasturizmus  
A megjelenés éve: 2025  
A konzulens intézetének neve: Élettani és Takarmányozástani Intézet  
A konzulens tanszékének a neve: Takarmányozástani-és Takarmányozás-élettani Tanszék

ijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió<sup>2</sup> egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem. Továbbá kijelentem, hogy a dolgozat elkészítése során alkalmazott mesterséges intelligencia-eszközök (pl. szöveggenerálás, nyelvi javítás, fordítás, adatelemzés) használata nem helyettesítette a saját kutatási és alkotói munkámat, azok alkalmazását a források között vagy a módszertani részben feltüntettem, és a szakmai-etikai elvárásoknak megfelelően jártam el.

Ha a fenti nyilatkozáttal valótlant állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2025 BALATONVILÁGOS év november hó 09 nap

Horyáth Eszter  
Hallgató aláírása

1 A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

2 A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat  
III. Hallgatói Követelményrendszer  
III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat  
6.13. sz. függelék: A MATE egységes szakdolgozat /  
diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója  
4.1. sz. melléklete: Konzulensi nyilatkozat

### NYILATKOZAT

Horváth Eszter (név) (hallgató Neptun azonosítója: BBYFUV)  
konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a  
záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót<sup>1</sup> áttekintettem, a hallgatót az  
irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól  
tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő  
védésre javaslom / nem javaslom<sup>2</sup>.

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem<sup>\*3</sup>

Kelt: Keszthely, 2025. év október hó 20. nap

  
belső konzulens

<sup>1</sup> A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

<sup>2</sup> A megfelelő aláhúzendő.

<sup>3</sup> A megfelelő aláhúzendő.

## Hallgatók, doktoranduszok nyilatkozata mesterséges intelligencia (MI) alkalmazásáról

### 1. Általános adatok

Hallgató neve:	HORVÁTH ESZTER
Neptun-kódja:	38YFUV
Képzési szint (a megfelelőt jelölje X-szel):	<input checked="" type="checkbox"/> BSc/BA <input type="checkbox"/> MSc/MA <input type="checkbox"/> Doktori (PhD) <input type="checkbox"/> Egyéb: .....
Tantárgy neve/kódja*:	LÓ TENYÉSZTŐ, LOVASSPORT SZERVEZŐ AGRÁRH.
A munka címe:	A HAZAI LOVASTURIZMUS

\* doktori értekezés esetén nem kitöltendő

### 2. Nyilatkozat az MI használatáról

Alulírott, etikai felelősségem teljes tudatában az alábbi nyilatkozatot teszem:

(Kérjük, válasszon egyet az alábbi lehetőségek közül!)

A) Nem alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Amennyiben ezt jelölte, a további táblázatok kitöltése nem szükséges.)

B) Alkalmaztam mesterséges intelligencia rendszert vagy szolgáltatást.

(Kérjük, töltsse ki a vonatkozó táblázatokat!)

### 3. A mesterséges intelligencia használatának részletezése

#### I. TÁBLÁZAT: Asszisztensi vagy kisebb mértékű felhasználás (pl. fordítás, nyelvi korrekció, ötletelés stb.)

(Ezen felhasználások esetében a konkrét promptok és válaszok csatolása nem szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve és verziója	Érintett rész (ha nem a szöveg egészére vonatkozik)
ÖTLETELÉS, NYELVI KORREKTÚRA, FORDÍTÁS	Chat GPT 5	

#### II. TÁBLÁZAT: Jelentős tartalmi hozzájárulás (pl. egy teljes ábra vagy egy hosszabb szövegrész generálása)

(Ezekben az esetekben a felhasznált kulcsfontosságú promptok és az MI által adott nyers válaszok dokumentálása és a munka mellékletében való csatolása szükséges.)

A felhasználás célja	Alkalmazott MI-eszköz neve, verziója, elérhetősége	Az érintett fejezet / ábra / táblázat pontos sorszáma	A prompt-naplót tartalmazó melléklet bejegyzésének sorszáma

--	--	--	--

**3/A. Oktató által előírt kiegészítő szabályok (ha vannak)**

Amennyiben az adott tantárgy oktatója vagy témavezetője az MI-eszközök használatára vonatkozóan külön szabályokat vagy elvárásokat határozott meg, kérjük, az alábbi mezőben foglalja össze ezeket:

*Pl. az MI használatának tilalma bizonyos feladattípusokra; csak konkrét eszköz használata engedélyezett; eltérő hivatkozási elvárások; dokumentációs forma stb.*

Oktató vagy témavezető által előírt szabályok:

.....  
.....  
.....  
.....

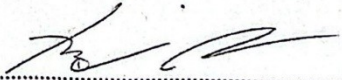
**4. Minden hallgatóra vonatkozó nyilatkozat:**

Kijelentem, hogy az MI által esetlegesen generált tartalmakat minden esetben kritikailag felülvizsgáltam, szerkesztettem és a munkába illesztettem. A leadott munka minden eleméért, annak eredetiségéért és tudományos helytállóságáért teljes körű felelősséget vállalok. Tudomásul veszem, hogy a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem a benyújtott munkát mesterséges intelligencia detektorral ellenőrizheti, és eljárást kezdeményezhet, amennyiben a nyilatkozatom valótlan vagy hiányos.

Kelt: Balatonvilágos, 2025. november hó 10 nap

Morvath Eszter

Hallgató aláírása



Konzulens/Témavezető aláírása